Смрт фашизму — Слобода народу!

СЛОБОДНА ВОЈВОДИНА

ОРГАН ЈЕДИНСТВЕНОГ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ ФРОНТА ВОЈВОДИНЕ

Година IV, број 91 | Нови Сад, четвртак, 15 фебруар 1945 | Цена 10 динара

Широка сабирна акција за помоћ Народно-ослободилачкој војсци убрзаће ослобођење наше домовине и потпуни слом фашизма

Дневна заповест маршалу Жукову

На јуриш је заузет опкољени Шнајдемил

У немачкој Шлезији освојиле су руске трупе преко 200 места
Велики ратни плен у Шнајдемилу — Заробљени немачки и мађарски генерали у Будимпешти

ДНЕВНА ЗАПОВЕСТ МАРШАЛА СТАЉИНА МАРШАЛУ ЖУКОВУ

Москва, 14 фебруара. — Трупе Првог белоруског фронта, сломивши отпор окружене групације непријатеља, данас 14 фебруара јуришем су заузеле град Шнајдемил важан чвор комуникација и јако упориште немачке одбране у источном делу Померније.

У знак одржане победе предложити за одликовања формације и јединице које су се највише истакле у борбама за заузеће града Шнајдемил.

Данас 14 фебруара у 23 часа престоница наше домовине Москва у име домовине поздравиће храбре трупе Првог белоруског фронта које су заузеле град Шнајдемил, са 20 артилериских плотуна из 224 топа.

За одличне ратне операције изјављујем захвалност трупама под вашим руководством које су учествовале у борбама за заузеће града Шнајдемил.

Вечна слава херојима који су пали у борби за слободу и независност наше домовине!

Смрт немачким окупаторима!

Врховни командант
маршал Совјетског Савеза
СТАЉИН

ЈУЧЕ СУ РУСИ ЗАУЗЕЛИ БУДИМПЕШТУ

Лондон, 14 фебруара. — Будимпешта је потпуно заузета У току битке од месец и по дана за ово, по речима маршала Стаљина, важно упориште на прилазима Бечу, совјетске снаге заробиле су 110.000 Немаца и Мађара. Непријатељ је имао и 49.000 мртвих. Међу огромним ратним пленом било је 207 тенкова и моторизованих топова, 1.200 других топова, 5000 камиона, и 10.000 вагона.

ОПЕРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ СОВЈЕТСКОГ ИНФОРМАЦИОНОГ БИРОА ЗА 14 ФЕБРУАРА

Москва 14 фебруара. — У току 14 фебруара северно и северозападно од града Бидгошћа (Бромберг) наше су трупе после офанзивних борби заузеле преко 50 насељених места, међу њима крупна насељена места Бремин, Здрој, Острово, Дембровец, Незимен Елем, Лиснау, Нешниц, Ведепсхоф. У борбама 13 фебруара у тој области заробљено је преко 500 немачких војника и официра.

Трупе Првог белоруског фронта, сломивши отпор окружене непријатељске групације, заузеле су на јуриш 14 фебруара град Шнајдемил, важан чвор комуникација и јако упориште немачке одбране у источном делу Померније. У току борби заробљено је у граду Шнајдемилу према досад примљеним подацима преко 5.000 немачких војника и официра, и заплењено: 203 авиона, 30 топова 34 минобацача, 217 митраљеза преко 5.000 пушака и аутомата, 286 камиона, 102 трактора, 109 возова са ратним материјалом, 97 локомотива, 1508 вагона и 51 магацин са ратним материјалом. Непријатељ је на бојном пољу оставио преко 7.000 мртвих војника и официра.

Трупе Првог украјинског фронта, настављајући офанзиву, са борбама су заузеле у немачкој Шлезији градове Нојстедел, Нејсалца, Јауер, Голдберг, Прајсстат, Штригау, Шпротау, крупне чворове комуникација и јака упоришта немачке одбране, а такође са борбама заузеле преко 200 насељених места. У току 13 фебруара у овој области заплењено је на аеродромима 200 авиона и заробљено преко 2100 немачких војника и официра.

Према допунским подацима, 12 фебруара приликом ликвидације окружене непријатељске групације у западном делу Будимпеште (Будим) трупе Другог и Трећег украјинског фронта заробиле су 12.700 војника и официра, већим делом рањених. Међу заробљенима налазе се и командант Првог мађарског армиског корпуса, командант 12 мађарске пешадиске дивизије командант Будимпеште и командант артилерије Деветог немачког армиског корпуса. Међу убијенима нађени су пешеви команданта Осме немачке коњичке дивизије и команданта 22 немачке коњичке дивизије. Незнатни остатак из састава окружених трупа успео је да се пробије северозападно од Будима, али је поново блокиран и уништава се од наших трупа.

На другим отсецима фронта извидничка делатност и локалне борбе.

У току 13 фебруара на свим фронтовима уништено и оштећено 116 немачких тенкова. У ваздушним борбама и ватром противавионске артилерије оборено је 9 непријатељских авиона.

Нека дрхте фашистички злочинци!

„Наш је непоколебиви циљ да уништимо немачки милитаризам и нацизам и да обезбедимо да Немачка не буде никада више у стању да поремети светски мир. Ми смо одлучили да разоружамо и распустимо све немачке оружане снаге; да скршимо једанпут за увек немачки генерални штаб који је поново тежио за обновом немачког милитаризма; да отстранимо или уништимо целокупни немачки ратни материјал; да елиминирамо или ставимо под контролу сву немачку индустрију која може бити употребљена за војну производњу; да све ратне злочинце приведемо правди и брзој казни и потпуној репарацији за уништења која су извршили Немци; да уништимо нацистичку странку, нацистичке законе, организације и установе; да отстранимо сваки нацистички и милитаристички утицај из јавних служби и из културног и привредног живота немачког народа; и да спроведемо у складу све друге мере у Немачкој које би биле потребне за будући мир и безбедност света.“

Кримска конференција

Завет омладине Срема маршалу Титу

Сремска Митровица, 14 фебруара. — Са Прве обласне конференције антифашистичке омладине Срема упућен је следећи поздравни телеграм маршалу Титу:

„Драги друже Маршале,

Са своје Прве обласне конференције омладина Срема шаље Теби, своме вођи и учитељу, своје пламене поздраве.

Верна највећим идеалима, идеалима слободе, братства и јединства нашег народа, вођена Тобом, друже Маршале, омладина Срема се достојно одужила своме народу. Преко деветнаест хиљада омладинаца и омладинки пошло је у редове Твоје прослављене армије, Народно-ослободилачке војске Југославије. Никакве патње ни терор окупатора и домаћих издајника нису поколебале омладину Срема, јер си на њеном челу стајао Ти, највећи син наших народа.

Данас, када је велики део нашег Срема слободан, ми Ти поручујемо да ћемо наставити борбу до коначног ослобођења наше домовине, да ћемо, чврсто збијени на заједничком раду у позадини и у крвавој борби на фронту, очувати тековине народно-ослободилачке борбе. Ми ћемо се борити против свих разбијача братства и јединства наших народа. Под паролом: „Све за фронт, све за победу!“ извршићемо све задатке које пред нас постављају фронт и наша народна власт. Радићемо и даље на изградњи нове, слободне, демократске, Титове Југославије.

Тиме ћемо оправдати и велико поверење које Ти имаш у нас.

Да живи велики вођа и учитељ нас младих, народни херој, маршал Југославије друг Тито“.

Главном народно-ослободилачком одбору Војводине упућен је са конференције следећи телеграм:

„Вама, претставницима истинске народне власти, омладина јуначког Срема шаље са своје Прве омладинске конференције своје борбене поздраве.

Три и по године, омладина Срема примерно се борила за нову, праву народну власт. Ми ћемо и даље наставити започето дело. Ми ћемо бити, као што смо и досада били, најчвршћи ослонац народне власти. Ми ћемо обрадити необрађена поља, подићи разрушену железничку мрежу и уништену индустрију. Радићемо све што пред нас буде постављала наша народна власт, за аутономну Војводину у слободној, федеративној демократској Југославији.“

Одликовања авијатичара

Београд, 14 фебруара. — Претседништво Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије, на предлог Врховног команданта НОВ и ПОЈ, маршала Југославије Јосипа Броза-Тита одликовало је за умешност у командовању и при томе испољену храброст у борби против заједничког непријатеља, фашистичке Немачке, авијатичаре Сједињених Америчких Држава и то: 7 авијатичара Орденом Партизанске звезде првог реда, 31 авијатичара истим орденом другог реда, 32 авијатичара истим орденом трећег реда и 12 авијатичара Орденом за храброст.

Претседништво АВНОЈ-а такође је одликовало већи број авијатичара Народно-ослобдилачке војске орденима Партизанске звезде првог и трећег реда и Орденом за храброст.

КАМПАЊА ЗА САКУПЉАЊЕ ВУНЕНИХ СТВАРИ ЗА НАШУ ВОЈСКУ

Добар пример

У току је кампања за прикупљање вунених ствари у којима толико оскудевају наши борци. Широка сабирачка акција коју организује ЈНОФ није још дала крајњи резултат нити су о прикупљеном приспели извештаји, али се већ сада могу истаћи неки примери правилног спровођења у дело кампање. Исто тако се може указати на извесне примере недовољног мобилисања снага за остварење задатка, као и на друге недостатке у спровођењу. Указаћемо на организацију у месту Лок, Срез тителски, и навести писмо које је са сакупљеним стварима упућено борцима на фронт. Садржина овог писма најбоље говори којом брзином се може прићи решавању ових задатака:

„Друговима 16 војвођанске дивизије,

Пре два дана смо добили извештај да вам је потребна хитна помоћ, организовали смо се за један дан. Жене су прикупиле вуну, опреле, наштрикале и спремиле пакете. Омладина нам је помагала у прикупљању. Село нам је сиромашно али ипак помаже где треба. У првом реду вама борцима који полажете своје животе на жртвеник слободе. Поделите ове ствари: 53 пара чарапа, 1 пуловер, 2 вунене капе, 2 шубаре, 5 гаћа, 11 кошуља, 4 шала, 13 марамица, 6 пешкира, 17 комада сапуна, 59 пакета. Јасно нам је да ово није довољно за све вас, али обећавамо да ћемо вам и у будуће слати. Само напред на Берлин, а ми држимо сложно фронт у позадини! Смрт фашизму — Слобода народу! У Року, 10 фебруара 1945 године.

Одбор ЈНОФ-а Лок.“

Овај пример лепо сведочи да се без одуговлачења, непосредним прилажењем организовању рада задатак брзо и лако решава.

У Петровградском срезу је скупљено за три дана преко 3200 чарапа, 165 пуловера, 300 рукавица, 370 зимских капута и 230 шалова.

Нажалост није нам приспео опширнији извештај о томе.

У Новом Саду, по свим реонима и појединим радионицама одржане су конференције. Оне су показале да се овим путем могу најбоље окупити родољуби да узму учешћа у кампањи. На конференцији једнога реона, један старији човек ганут тешким стањем наших бораца изјавио је да даје свој мадрац нека се извади вуна из њега и нека се борцима оплету чарапе. Радници ложионице скупили су 20.000 динара и за тај новац ће купити вуну а њихове жене ће наплести чарапа, џемпера и шалова.

Ове конференције су показале извесне недостатке. Њима је присуствовало око 2400 лица, а то је знак да нису биле довољно припремљене. На неким местима говорило се и о другим стварима, што одвлачи пажњу људи од главног проблема. Најзад, конференције нису одржане ни у погодно време, јер је тога дана у исто време било и других приредби.

У неким местима истовремено се воде и друге акције прикупљања, иако ова недеља треба да буде недеља сакупљања топлих ствари за фронт. Исто тако организације ЈНОФ-а не раде јединствено. АФЖ и УСАОВ у тим местима не учествују у акцији у оквиру ЈНОФ-а, него воде посебне сабирне акције. Такође се примећује у неким местима да организатори акције нису довољно ангажовали омладину у сакупљању и плетењу вунених ствари.

Сви ови примери показују да кампања није свугде правилно схваћена. Она треба да обухвати све поштене родољубе и антифашисте. Кампању спроводи ЈНОФ ангажујући при томе све народне снаге а нарочито жене и омладину. Одбор ЈНОФ-а у месту организује сабирање, а помажу му сви родољуби и антифашисти. Наравно да жене и омладина треба да највише допринесу да акција успе. Месни одбор ЈНОФ-а се брине за сабране предмете као и што бржу експедицију.

Мало бачко село Лок дало је добар пример како треба приступити оваквој акцији. Нашим борцима ћемо само [illegible] се сабирање спроведе брзо и ако се за њега заузму све народне снаге. Ова племенита акција треба да потстакне сва наша села, све наше градове, организације, предузећа, установе, реоне, појединце, на утакмицу ко ће више допринети да ова акција буде што успешнија.

Праведна народна пресуда

У Срему, Банату и Бачкој Војни судови непрекидно суде фашистичким крвницима и издајницима наших народа.

Тако је веће Војног суда Војне области НОВЈ за Срем осудило на казну смрти стрељањем, губитак грађанске части и конфискацију имовине следеће издајнике:

Павковић Ивана, жандармеријског поднаредника из Зденаца

што је после пропасти Југославије као усташки жандармеријски поднаредник разоружавао припаднике југословенске војске и спроводио их усташким властима у Винковце;

што је у Немцима, Пачетини и Боботи учествовао у масовном хапшењу, пљачци и убијању мирног становништва од стране фашистичких зликоваца и

што је у Сотину, Опатовцу, Новасу и др. местима хватао бегунце из фашистичке војске и предавао их непријатељским властима;

Влатковића Бранка, ташнара из Срем. Митровице,

што је 1942 године као активни усташа вршио потказивање и хапшење Срба и Јевреја у Загребу, па кад је затим дошао у Срем. Митровицу наставио тај свој издајнички посао;

Рогач Божу, из Илока

што је као усташки сарадник потказивао фашистичким властима партизанске породице;

Ципрић Живана, из Мале Вашице,

што је приликом блокаде Мале Вашице у сарадњи са другим издајницима народа саставио и фашистичким бандитима предао списак партизанских фамилија у Малој Вашици на основу кога су многи људи похапшени, па затим повешани или стрељани;

Пресл Полонију, из Мале Вашице,

што је у лето 1944 године пријавила гестаповцима у Шиду да Радојевић Божа из Мале Вашице одржава везе са партизанима наводећи да он као политички комесар шаље људе у НОВ, нашто су ови дошли у Малу Вашицу, Радојевића Божу убили а његову кућу опљачкали;

Цота Мату, из Подграђа,

што је као активни усташа водећи борбу против НОВ од 1942 године поред осталог учествовао и у масовном хапшењу и спровођењу у логор мирног становништва Чортановаца и других околних сремских села.

Веће Војног суда Војне области НОВЈ за Банат осудио је на казну смрти стрељањем, губитак грађанске части и конфискацију имовине, следеће издајнике и пљачкаше:

Холцапфел Николу, из Брестовца,

што је учествовао у хапшењу и стрељању партизана код Смедеревске Паланке, Косовске Митровице, Смедерева, Белог Потока, Инђије, Руме, Вогња и др.;

што је силовао три партизанке заробљене у борби код Инђије;

што је 1942 године опљачкао из разних радњи у Косовској Митровици више одела, убуђу и животне намирнице и

што је у логору наших затвореника у Београду на најгрознији начин мучио заробљене партизане пуштајући им електричну струју кроз тело и уста;

Ранисав Стевана и

Басниħ Илију, оба из Добрице

што су априла месеца 1942 године у сарадњи са крвавом окупаторском полицијом кренули у хајку против народних бораца Жике Букацеле и Јоце Алдана и кад су на ове наишли, пријавили полицији да су их видели на бедему поред села Добрице означивши тачно правац где су се ови налазили, након чега је полиција пронашла и убила Букацелу Жику и као награду дала Ранисав Стевану покуле са мртвог Букацела а Јоцу Алдана живог ухватила и одвела;

Урбан Карла, из Бан. Карливаца

што је као припадник петоколонашке Принц Еуген СС дивизије учествовао у паљењу, пљачци и убијању нашег мирног становништва за који је рад одликован гвозденим крстом другог реда;

Верчон Драгутина електро техничара, из Вршца

што је у јесен 1944 године у намери пљачке узео из Владичиног двора у Вршцу 30 радио апарата и две ручне пумпе, из Херглоцове фабрике батерија 180 комада радио лампи, из Хангипе радње апарат за испитивање радио цеви, 5 гласноговорника, 5 труба текстила, 25 делинских марама, 6 туцета женских марамица, 3 туцета мушких марамица, 7.5 метера женског штофа, 34 пешкира, 8 м. свиленог жоржета, 9 м. белог платна, 4 м. марокена и др. ствари и из градске куће микроскоп и неколико ђонова.

Док је веће Војног суда Војне области НОВЈ за Бачку и Барању осудило на казну смрти, стрељањем, губитак грађанских части и конфискацију имовине следеће народне издајнике и непријатеље.

Нађ Гезу, из Суботице

што је 1941 године у данима терора и убијања нашег народа потказао Антић Тодора окупаторским злочинцима неоправдано га клеветајући у намери да би га ови убили у чему је и успео, јер су га они одмах ухапсили и на улици јавно стрељали;

Боруш Јожефа, из Пачира,

што се као немзетер ставио у службу окупатора хапсећи и спроводећи у затвор мирно становништво где га је злостављао и тукао и

што је потказао окупатору Релић Велимира, кога је претходно дивљачки истукао, нашто су ови бандити Велимира стрељали;

Киш Пал Ласлоа, из Ст. Кањиже,

што је 1941 године ступивши у службу немачке фашистичке СС дивизије учествовао у масовном убијању, мучењу хапшењу и пљачци нашег народа у Банату а нарочито у местима: Драгутинову, Меленцима, Враневу, Куману и Петровграду, где је лично убио три човека;

Борбељ Андраша, из Сенте

што је као немзетер у данима наступања окупационих трупа у Сенту априла месеца 1941 г. био водиħ мађарским хонведима при хапшењу, спровођењу у затвор и убијању наших невиних људи, којом је приликом убио Славниħ Данчу;

Вереб Јожефа из Бачке Тополе

што је априла месеца 1941 године ставивши се на чело мађарских хонведа као немзетер вршио насиља и терор над мирним становништвом добровољачке колоније Каркатур и

што је предводећи окупаторске војнике истерао из кућа пред школу сво становништво села и ту пред запрепашћеним народом, женама и децом на лицу места стрељао Дукина Стоју и

Тот Александра, из Хортоша

што је априла месеца 1941 године водећи окупаторске војнике во Хортошу потказивао наше људе потстрекавајући непријатеља на убиство и пљачку

Профашистичка делатност Аргентине, Шпаније и Швајцарске

Лист „Црвени флот“ пише:

Што се више приближава час пораза Хитлероваца тим грозничавија постаје активност профашистичких група у разним земљама.

У току месеца септембра прошле године аргентинска влада је изјавила да Аргентина неће дати уточишта ратним злочинцима и да ће им се забранити да уносе у ову земљу вредности и да постану поседници ма у ком виду. Али чињенице показују противно. Познато је да су у Аргентини депоновани милиони који припадају хитлеровцима и да новац и материјал, који сачињавају основ за стварање нове немачке ратне машине, непрекидно пристижу. Лист „Вашингтон пост“ пише да су немачке фирме, које су се увукле у Аргентину и које уживају владину потпору, стекле помоћу трећих лица огроман број акција.

„Црвени флот“ подвлачи да се у Аргентини јасно уочава пораст хитлеровског утицаја. Реакционарни властодршци ове земље одбили су да приме обавезе земаља западне хемисфере: борити се против хитлеровске агресије. На тај начин ови реакционари дају Немачкој непосредну помоћ. Немачки авиони са хитлеровцима свакодневно стижу у Барцелону, долазећи из Штутгарта. Из Шпаније они настављају пут за Аргентину. Земља је препуна хитлеровских агената. Немачке инвестиције у Аргентини достижу стотине милиона долара. Оне су нарочито концентрисане у ратној индустрији. Англо-америчка штампа осуђује помоћ коју Аргентина даје хитлеровцима. Али, потребно је истаћи да досад још нису предузете ефикасне мере против профашистичке владе.

Франкова Шпанија, која служи као канал за ширење фашизма на западној хемисфери, може бити с пуним правом сматрана као последњи савезник Немачке. Немци отворено поправљају своје подморнице у шпанским лукама. Немачки „специјалисти“ организују у Шпанији филијале за немачку индустрију. Франкове отпремне радио-станице нападају Совјетски Савез и, вршећи немачку пропаганду, оне покушавају да сеју раздор у савезничком табору и да попе-пају антинемачку коалицију. Мадрид је истурени положај немачке шпијунаже, а Франко је активни извршилац фашистичких планова за организацију трећег светског рата. Франко и даље потпомаже Немачку снабдевајући немачке трупе, блокиране у француским пристаништима, горивом увезеним из Сједињених Држава и других земаља западне хемисфере.

Са своје стране, Швајцарска и даље указује економску помоћ Немачкој снабдевајући је знатним количинама ратног материјала — прецизним апаратима и разним машинама. У току ових последњих недеља, после сјајних победа Црвене армије која је ушла у унутрашњост Немачке, прилив немачког капитала у Швајцарску нарочито се повећао. Његов износ достиже, према проценама иностране штампе, две милијарде марака. Швајцарска влада не спречава прилив већих износа у Швајцарску, одакле хитлеровци финансирају своје агенте. Многобројни немачки агенти нашли су сигурно склониште у Швајцарској, која се спрема сада да прими немачке избеглице. Дужност је свих народа, привржених светском миру а против нове немачке агресије, да демаскирају адвокате фашистичких агената који траже милост за фашистичке ратне злочинце и да онемогуће покушаје извесних неутралних земаља да се оне претворе у базе за избегле фашистичке и нацистичке ратне злочинце. (ТАСС).

Потписан је споразум између ЕАМ-а и Пластирасове владе

Атина, 14 фебруара. — Претставници владе и ЕАМ-а потписали су у министарству спољних послова протокол и додатке протоколу. Сви додаци протоколу односе се на сва питања која су начелно решена споразумом између владе и ЕАМ-а.

Пре него што их је потписао, Сантос, вођа ЕАМ-ове делегације, изјавио је да ће ЕАМ и даље постојати, имајући пред собом два циља — ослобођење Грчке и гаранцију слободе грчком народу, као и еволуцију у правцу демократије. За ова два циља ЕАМ ће се увек борити.

ПРЕСТАЛО ОПСАДНО СТАЊЕ У АТИНИ

Атина, 14 фебруара. — Данас је престало опсадно стање, и владиним наређењем поништене су пресуде Војног суда које су биле изречене над ЕЛАС-овим присталицама.

КРАТКЕ ВЕСТИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

★ **Активност норвешких родољуба.** — Норвешки родољуби запленили су 11 норвешких шлепова и један немачки брод за транспорт ратног материјала и одвели их у шведске воде. Шведска полиција интернирала је посаду бродова.

★ **Састанак немачке демократске емиграције.** — Немачки демократски избеглички кругови састаће се у Стокхолму и решавање о евентуалном образовању стокхолмске филијале Одбора коме ће на челу бити Паулус и Сајдлиц, истакнути чланови немачке емиграције. Немачке демократе у Стокхолму позваће једног члана Одбора из Москве да дође у Стокхолм и стави се на чело те филијале.

★ **Француска ће признати легалност шпанских избеглица.** — Ускоро ће ступити на снагу статут којим се шпанске избеглице у Француској ослобађају интернације.

★ **Енглези и Американци употребљавају нове бомбе.** — Савезничко ваздухопловство на западу, подржавајући акцију сувоземних снага, бомбардовала је војне циљеве новим такозваним анти-персоналним бомбама. То су бомбе нарочитог типа.

★ **Немци стрељају у Норвешкој патриоте.** — У Норвешкој је стрељано 15 норвешких патриота, који су оптужени да су вршили саботаже по фабрикама, на железничким пругама и бродоградилиштима. За два дана стрељано је 34 Норвежана.

★ **Гостовање руских уметника у Букурешту.** — Румунско друштво за учвршћивање пријатељских веза између СССР и Румуније приредило је 5 фебруара у позоришту букурештанске опере концерт совјетских уметника на коме су учествовали Кругликова, Лепешинскаја, Ојстрак, Бадридзе, Каминка и Киришек. Програм се састојао од дела руских и западних класика. Концерт су преносиле све румунске радио-станице. Публика је бурно поздравила извођаче.

★ **Сједињене Државе излиферовање Француској ратног материјала и намирница у вредности од две и по милијарде долара на основу Закона о зајму и најму.** — Америчка влада поднела је француској финансиској делегацији на челу са министром Моneом програм о лиферовању разног материјала Француској у вредности од две и по милијарде долара на основу Закона о најму и зајму. Моне је изјавио да је француска делегација завршила свој рад и да је спремна да се врати у Француску, где ће поднети генералу де Голу и француској влади на одобрење овај амерички план. „Сједињене Државе показале су на делу да су инспирисане духом сарадње. Ја сам уверен да ће закључење овог споразума помоћи Француској да мобилише своје изворе у циљу победе над заједничким непријатељем“, рекао је Моне.

★ **Зајам Сједињених Држава Холандији.** — Претставници холандске владе и претставници једанаест њујоршких банака потписали су уговор о једногодишњем зајму од 100 милиона долара Холандији. Верује се да је то први корак ка давању великих зајмова. (Рајтер).

★ **Ледени пут на реци Лени.** — На реци Лени у Сибиру је изграђен дупли ледени пут од 180 км дужине. Тим леденим путем већ саобраћају прве поворке камиона са робом за златне руднике на Лени и у Јакутској. (ТАСС).

★ **Образован је Комитет за проучавање финске спољне политике од 1938 године до данас.** — Државно веће Финске именовало је 5 фебруара пет чланова Комитета за проучавање финске спољне политике од 1938 године до данас. Доктор филозофије Хорнборг именован је за претседника Комитета. (ТАСС).

Коментари о Кримској конференцији

Са конференције радничких синдиката у Лондону упућени су поздравни телеграми маршалу Стаљину, претседнику САД Рузвелту и премијеру Черчилу, у којима се изражава дубоко задовољство поводом постигнутих резултата на конференцији.

*

Претседник Совјетске Академије наука Комаров упутио је проглас у којем поздравља одлуке Кримске конференције и наглашава да ће научници Совјетског Савеза уложити све снаге, знање и искуство да би што брже залечили ране које су хитлеровци нанели Совјетском Савезу и да ће учинити све да Совјетски Савез начине што лепшим и снажнијим.

*

Лублински радио је поводом одлуке Кримске конференције изјавио: „Пројекат о проширењу привремене пољске владе уласком других демократа је у потпуној сагласности са нашим жељама“.

*

Слободни немачки покрет у Великој Британији поводом одлуке конференције о потреби уништења фашизма, изјавио је да је спреман да помогне у томе Савезницима, јер ће им вероватно бити потребни политички сигурни административни људи.

*

Либерални енглески лист „Њус Кроникл“ пише да одлуке Кримске конференције дају целом свету велика охрабрења. Он назива ову конференцију највећим историским догађајем.

Конзервативни лист „Дели телеграф“ каже да је чврстина споразума о поступку с Немачком после пораза најважнији део споразума.

Либерални лист „Дели Хералд“ поздравља признање Атлантске повеље основом која ће целом свету и свима земљама омогућити да живе без страха и немаштине.

Дипломатски дописник лондонског „Тајмса“ изражава своје задовољство и одобравање целог народа. У свом коментару нарочито истиче сарадњу и решавање питања која су још била спорна.

*

Коментари америчких листова су подељени. Листови који су против Рузвелта критикују поједине тачке споразума, док већина америчких листова изражавају своју радост поводом Кримске конференције.

*

Већина француских листова жали што Француска није учествовала на конференцији, али француска штампа ипак одобрава резултате Кримске конференције. Француска јавност се радује чињеници што је француска влада позвана да узме учешћа на идућем састанку. Нарочито је налашено решавање питања ослобођених делова Европе.

*

Спикер португалског радио је рекао да су одлуке Кримске конференције оштре као мач, чији ће замах пасти на побеђеног.

*

Управник америчке ратне мобилизације, који је присуствовао разговорима на Криму, изјавио је у Вашингтону да су на њега оставили огроман утисак отвореност, другарство и дубоко пријатељство између Рузвелта, Черчила и маршала Стаљина.

Западни фронт

Америчке трупе ушле су у најјачи део Сигфридове линије

Лондон, 14 фебруара. — Британске јединице напредовале су источно од Рајхсвалдске шуме. Западно од Кесека образован је други мостобран. Одбијен је један немачки противнапад.

На северном крилу канадске снаге јуче су напредовале према Емериху. Северно од Клевеа нема више немачких снага јужно од Рајне.

Трупе америчке Треће армије продрле су у Ерцен у Сигфридовој линији 3 километара северно од Естернаха.

Америчке снаге које се боре југоисточно од Прима прешле су најтежи део Сигфридове линије.

Савезнички авиони напали су непријатељске саобраћајне везе у позадини.

ИЗВЕШТАЈ ГЕНЕРАЛА АЈЗЕНХАУЕРА

Лондон, 14 фебруара. — Извештај генерала Ајзенхауера јавља: Наше снаге избиле су на железничку пругу која води на север од Клевеа ка Рајни. Град Клеве очишћен је од непријатеља, изузев мале групе стрелаца.

Јужно од града наше снаге допрле су до места Хау. Даљи успех постигнут је у борбама кроз Рајхсвалдску шуму.

Источно од белгијске границе освојиле су наше трупе град Хун, где је непријатељ пружао мањи отпор. Наше јединице напредовале су 3 километара и допрле 4 километара од места Хапшаи. Даље на југ наше снаге ушле су у град Вианден, где се воде борбе. Боледорф очишћен је од непријатеља.

Друге наше снаге налазе се 3 километара северно од Есхтернаха. Мање снаге непријатељских јединица које су продрле у Оберхафен очишћене су. Већ десети дан воде се тешке борбе у Оберхафену.

САВЕЗНИЧКА АВИЈАЦИЈА ЈЕ БОМБАРДОВАЛА ДРЕЗДЕН

Лондон, 14 фебруара. — После синоћног великог британског напада на Дрезден, који је извршен ради помагања совјетским снагама, 1350 америчких и британских бомбардера у пратњи 900 ловаца данас су опет тешко бомбардовали главни град Саксонске.

У нападу на Дрезден учествовало је скоро 800 британских бомбардера. Изазвани су пожари које су могли видети војници маршала Коњева који су удаљени нешто преко 100 километара од овог града. Напад је извршен у два таласа. Отпор немачког ваздухопловства и противавионске артилерије био је слаб.

Истовремено скоро 600 других британских бомбардера напали су теретне станице у Магдебургу и рафинерије синтетичке нафте јужно од Лајпцига. У западној Немачкој бомбардовани су Нирнберг, Бон и Дортмунд.

Из синоћних операција није се вратило 16 британских апарата, а оборена су два немачка.

БРЕНЕР ПОНОВО БОМБАРДОВАН

Лондон, 14 фебруара. — Немачки противнапади на сектору реке Сенио одбијени су. На другим секторима италијанског фронта било је само патролне делатности.

Савезничко ваздухопловство извршило је нападе на непријатељске објекте у долини реке По и поново бомбардовало железницу за Бренер.

Балкански ваздухопловни корпус наставио је своју офанзиву у Југославији.

МЕЂУНАРОДНА СИНДИКАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА ТРЕБА ДА БУДЕ РЕОРГАНИЗОВАНА

Лондон, 14 фебруара. — На данашњем заседању Конгреса међународних радничких синдиката настављена је дискусија о предлогу делегата америчког Конгреса индустриских организација да се уместо садашњег међународног синдикалног савеза створи шира организација, у којој би били раднички синдикати свих земаља.

Овај предлог подржавали су у својим говорима вођа британских радника Лезер, југословенски делегат Пфајфер и совјетска делегаткиња Цветкова.

Совјетска делегаткиња је казала да ова организација треба да буде ефикасан инструменат за окупљање радника из свих земаља.

Д-р Шубашић долази у Београд

Лондон, 14 фебруара. — Рајтер саопштава: Југословенска влада јавља Краљ Петар је данас, у понедељак одржао седницу крунског већа (седница владе под претседањем краља) на којој је донесена следећа одлука: „Краљевска влада, у споразуму са краљем има без одлагања отпутовати у Београд да доврши усвојену одлуку у погледу намесништва и образовања јединствене владе.“

КОМЕНТАРИ ЕНГЛЕСКЕ ШТАМПЕ О ОДЛАСКУ ВЛАДЕ ШУБАШИЋА У БЕОГРАД

Лондон, 14 фебруара. — Тајмсов дипломатски сарадник пише поводом одласка владе др. Шубашића у Београд: „Одлазак југословенске владе објављен је истовремено када су саопштени резултати са Кримске конференције. Овим политичким актом створиће се по доласку Шубашића у Београд јединствена влада на основу споразума Тито—Шубашић. После тога ће три велика савезника признати југословенску владу у Београду и измењати дипломатске претставнике. Југословенским народима, — завршава Тајмсов дипломатски дописник, — упућујемо најбоље жеље“.

НАШИ ПОМОРЦИ ОДАНИ СУ МАРШАЛУ ТИТУ

Наши поморци, који у савезничким конвојима плове по свим морима, иако далеко од своје отаџбине, одани су маршалу Титу и народно-ослободилачком покрету. Ових дана стигла је од посаде једног брода следећа резолуција:

„Ми, посада пароброда, једногласно и спонтано смо закључили да за увек прекинемо са свим реакционарним кликама у иностранству које су нашем народу за време његове тешке борбе у времену од три године забијале нож у леђа и на све могуће начине ометале борбу сарађујући са окупатором, и тиме извршиле најсрамнију издају свог властитог народа све због својих себичних интереса. Ми признајемо за врховну власт АВНОЈ као једино и истинско легитимно претставништво народа, а за своју војску признајемо НОВ под врховним заповедништвом вољеног маршала Тита. На темељу ове одлуке виј се на нашем броду застава са петокраком звездом — застава наше демократске и федеративне Југославије“. (Танјуг).

Одобрен рад Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР

На основу пријаве Акционог одбора „Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР“, на челу са Родољубом Чолаковићем, као секретаром, Повереништво за унутрашње послове решава:

Потврђује се „смернице за оснивање и привремени рад Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР“, са седиштем у Београду, с тим да поменуто друштво има право делатности на територији демократске федеративне Југославије.“

НОВА АДМИНИСТРАТИВНА ПОДЕЛА МАКЕДОНИЈЕ НА ОСАМ ОКРУГА

Дописник Танјуга из Македоније радиограмом јавља:

Решењем претседништва АСНОМ-а укинута је досадашња административна подела Македоније на три области: скопску, битољску и штипску. До дефинитивне административне поделе, која ће бити извршена посебно, Македонија је подељена на осам округа који обухватају 31 срез, и град Скопље.

Окрузи су основани у Скопљу, Куманову, Штипу, Струмици, Велесу, Прилепу, Битољу и Охриду.

Рад на планском снабдевању житом – фронтовски рад

„Правда“ је недавно објавила под горњим насловом следећи чланак:

Данас је „Правда“ почела да објављује наредбе Президијума Врховног Совјета СССР о предаји награда рејонским и обласним совјетским партиским организацијама за успешно испуњавање годишњег плана о снабдевању житом.

Узимајући у обзир да је у условима ратног времена рад на снабдевању житом од нарочите важности за извојевање победе над непријатељем и да је по своме значају раван фронтовском раду, — влада је наградила партиске и совјетске раднике многих области војним орденима СССР: Орденом отаџбинског рата I степена и Орденом отаџбинског рата II степена. Међу награђенима налазе се секретари рејонских комитета партије, претседници извршних комитета рејонских совјета депутата радног народа, опуномоћеници комесаријата за набавке по рејонима, секретари обласних комитета партије, претседници извршних комитета обласних совјета депутата радног народа, опуномоћеници народних комесаријата за снабдевање по областима.

Совјетски и партиски радници добијају високе награде у тренутку када јуначки совјетски борци наносе смртне ударце фашистичкој звери у њеној јазбини. Цео свет с напрегнутом пажњом прати велико напредовање Црвене Армије. Њена снага, њена воља за победом, ратна вештина њене команде, јунаштво њених бораца, беспримерни су у историји. Историја још не познаје такву војску као што је Црвена армија, која не само што није ослабила у току дуготрајне и жестоке борбе против јаког и лукавог непријатеља, већ је стално појачавала снагу својих удараца по непријатељу.

Где је извор неисцрпне и све веће снаге Црвене армије? Он је у социјалистичком покрету, који је створила Октобарска револуција, у животворном совјетском патриотизму нашега народа, који је надахнут великом идејом одбране отаџбине. „Снагу Црвене армије“, рекао је друг Стаљин, „стално повећава рад позадине“. Радници, колхозници и интелигенција часно испуњавају своју дужност према отаџбини, јуначки савлађују тешкоће ратног времена и стално снабдевају Црвену армију оружјем, муницијом и животним намирницама. Цела совјетска земља и сви народи који је насељавају окупили су се око партије Лењина-Стаљина и совјетске владе и створили јединствени борбени логор, који, заједно с нашом армијом и фронтом, води велики ослободилачки рат за част и слободу наше отаџбине, за уништење немачких армија. Наша јуначка радничка класа даје фронту све више и више тенкова, топова, авиона, минобацача, митраљеза, пушака и муниције. „Совјетски народ сваким даном све више усавршава наоружање Црвене армије, јер она не би могла ратовати и побеђивати без савременог наоружања. Али она не може ратовати и побеђивати без хлеба и без животних намирница“. (Ј. Стаљин).

Хлеб је незаменљиво оружје у борби против непријатеља. Што је више хлеба, што је боље уређено снабдевање Црвене армије и радника који раде за Црвену армију, утолико је ближа победа над непријатељем. Борба за хлеб је још од првог дана отаџбинског рата против немачких освајача постала један од најважнијих војно-привредних задатака целог совјетског народа, а у првом реду нашег славног колхозног сељаштва.

Није потребно истицати тешкоће на које је наишла наша земља при решавању проблема исхране. У првој етапи рата хитлеровски разбојници су окупирали и подвргли нечувеном разарању важне привредне области Украјине, Дона и Кубана. Непријатељу се чинило да ће коштуњава рука гладни неминовно сатрти совјетски народ, али чак и у тим тешким данима по нашу отаџбину совјетско сељаштво, уједињено у колхозима — и заједно са целом државом, нашло је у себи снаге да реши нове сложене задатке који су се пред њим појавили и да савлада тешкоће које је створио рат, да снабдева Црвену армију и становништво земље животним намирницама, а индустрију сировинама. Невероватне тешкоће нису сломиле, већ су појачале решеност колхозног сељаштва да до краја ради за своју вољену мајку: отаџбину.

Захвални потомци неће никада заборавити предан рад наших сељака у данима отаџбинског рата. Заувек ће ући у историју радни подвизи жена колхозница и колхозне омладине, који су на својим плећима изнели најтежи део рада на пољима и фармама. Али још никада снага и виталност колхозног покрета и патриотизам совјетских сељака нису показали толику снагу, нису дали тако обилан род као у протеклој 1944 години. Њихови напори нису били узалудни. Пошто су земљи враћене плодне области које је непријатељ био привремено окупирао, наша пољопривреда се брзо опоравља од тешких губитака. У току једне године знатно се повећао обим целокупне пољопривредне производње. „Црвена армија у току четири године рата, захваљујући бризи колхозног сељаштва, није трпела недостатке у снабдевању. Колхозници и колхознице снабдевају раднике и интелигенцију животним намирницама, а индустрију сировинама, обезбеђују нормалан рад у фабрикама које раде за наоружање и опрему фронта. Наше активно колхозно сељаштво, свесно своје дужности према отаџбини, сарађује са Црвеном армијом у борби за извојевање победе над непријатељем“. (Ј. Стаљин)

Хиљаде и десетине хиљада колхоза, читави рејони, области и републике, дали су у фонд Црвене армије многе и многе милионе пуди хлеба (пуд = преко 16 килограма) преко плана производње. У земљи има много области које су, слично Украјинској ССР, Ростовској, Горковској - Тулској области РСФР, преко предвиђеног плана испуниле државни задатак снабдевања житом. Совјетска држава располаже многобројним изворима за снабдевање који јој дозвољавају да одлучно прими претстојећу борбу за коначну победу над непријатељем.

Ратови увек стварају велике поремећаје у пољопривреди. Тако је било и у прошлом светском рату. Другачије и не може бити тамо где постоје мала и слаба сељачка газдинства која су сама по себи неспособна да се одупру незгодама рата и која су лишена и подршке саме државе. Садашњи рат је први рат у коме пољопривреда наше земље не само што не зна за ратне поремећаје и опадања, већ, упркос свих тешкоћа, излази на крај са свим задацима снабдевања земље и војске животним намирницама.

Награђивање партиских и совјетских радника јасно сведочи о све већој снази социјалистичке пољопривреде и о патриотизму колхозног сељаштва. Оно у исто време све више указује на снагу и борбену способност партиских и совјетских организација у нашој позадини, на њихову вештину да уједине и мобилишу масе за испуњавање најважнијих државних задатака. Радећи под лозинком „Све за фронт“, они су покренули све снаге социјалистичке земљорадње, вешто су искористили све многобројне могућности које им пружа колхозна организација сеоске привреде, потчинили су све снаге и сретства колхозног покрета борби за истребљење непријатеља. Они су показали како могу и морају да раде совјетски људи под тешким условима рата.

Борба за хлеб се наставља. Прва заповест колхоза била је, јесте и биће испуњавање плана снабдевања житом. Неодложни је задатак да се заврши испуњавање предаје хлеба тамо где још није завршено. **Истовремено је потребно спровести савесно припремање за пролећну сетву. Дужност партиских и совјетских радника на селу састоји се у томе да мобилишу за успешно припремање и спровођење пољских пролећних радова све снаге, сва сретства колхозног села. Преко штампе и радија, преко реферата, објашњења и говора потребно је систематски објашњавати трудбеницима нашег села сву важност благовременог и тачног испуњавања обавеза према држави у вези са предајом житарица. Неопходно је истаћи да благовремена и стручна оправка трактора и пољопривредних машина, припрема доброг семена за усев, припрема ђубрива, снежне бране, одводни канали на пољима, припремање теглеће стоке за пољске радове, довоз горива и обучавање кадрова — претстављају врло важне задатке колхоза, совхоза и МТС (машинско-тракторских станица) у вези са њиховом борбом за успешну летину.**

Успех будуће летине и обезбеђење снабдевања армије хлебом и животним намирницама и индустрије сировинама решава се већ сада, када се стварају предуслови за успешно спровођење пролећне сетве.

Вест о давању награда за успешно испуњавање плана за снабдевање житом биће с великим задовољством примљена како у селу тако и у граду и на фронту. Сви совјетски људи топло поздрављају раднике који су награђени војним орђењем, високим и заслуженим наградама. Не сме се ипак заборавити да награда у Совјетском Савезу није само одликовање, већ и обавеза, позив на нове и нове успехе.

Ми живимо и радимо у данима великог напредовања Црвене армије. Није далеко дан наше коначне и потпуне победе. У борби за њено што брже остварење колхозно сељаштво ће до краја испуњавати своју дужност према вољеној отаџбини.

(ТАСС)

Дечја позоришта у Совјетском Савезу

У Совјетском Савезу стално се отварају позоришта за децу. Биће отворено још око стотину позоришта, која ће давати претставе на двадесет језика за народе који живе у Совјетском Савезу.

Све совјетске републике и велики градови организовали су дечја позоришта. Поједина од тих позоришта, као на пример, лењинградско за младе гледаоце, прославило је своју 25-годишњицу док су друга, као што је дечје позориште „Тадик“, тек у првој години рада

Позоришта за децу имају своје сопствене искусне позоришне директоре и глумце, своје учитеље који расправљају о комадима с младим гледаоцима и помажу позориштима да схвате интересовање те младе публике. Људи који раде на овим дечјим позориштима веома су одушевљени својим позивом.

Када је почетком 1942 године лењинградско дечје позориште било евакуисано ваздушним путем из опседнутог града за Урал, мали пртљаг који је сваки глумац смео да понесе са собом састојао се углавном од позоришних костима и опреме. Две недеље пошто је стигло на Урал, позориште је дало своју прву претставу.

У Одеси окупатори су распустили трупу дечјег позоришта и пренели све његове ствари у Румунију На дан ослобођења Одесе сви глумци су се скупили у позоришту, а пет дана доцније позориште је дало своју прву претставу. Репертоар совјетских дечјих позоришта углавном се састоји од позоришних комада који описују живот у Совјетском Савезу за време рата. Један од најбољих позоришних комада је „Усамљена земља“ од Венеј Шварца, чија је тема живот лењинградске деце која су евакуисана у позадину.

Многи комади који се дају на дечјој позорници приказују живот совјетске школе и породице. Фолклор народа СССР такође заузима велико место и испуњава у знатној мери репертоар.

Сада је у току конкурс за најбоље дечје комаде, на коме учествују истакнути књижевници и позоришни писци. Дечја позоришта дају и комаде дечјих класика као што је „Тома Савијер“ од Марка Твена, „Три мускетира“ од Александра Диме и „Детињство“ од Максима Горког. (ТАСС)

★ **Школска година у Западној Белорусији.** — Почетком нове школске године у Западној Белорусији отворено је 3645 школа у којима учи 430.000 деце. Претстоји отварање још нових 80 основних и средњих школа.

★ **Прослава Московског камерног театра.** — Четвртог фебруара одржана је прослава Московског камерног театра поводом 30-годишњице од дана његовог оснивања. Претседник Кралов одликовао је сараднике овог позоришта приликом овога 30-годишњег јубилеја. (ТАСС)

Вести из Совјетског Савеза

★ **Конференција претседника сеоских Совјета.** — Агенција ТАСС јавља да је 6 фебруара у Москви одржана конференција претседника сеоских Совјета московске области, којој је присуствовао и претседник Президијума Врховног совјета Совјетског Савеза Калињин. У свом говору друг Калињин је истакао велику заслугу и значај колхоза у отаџбинском рату. Са конференције је упућен поздрав Стаљину.

★ **500 техникума у ослобођеној територији.** — Преко 500 техникума (техничких школа за индустрију, саобраћај и пољопривреду) поново је отворено у ослобођеним територијама Совјетског Савеза. На територији Украјинске ССР преко 290, у Белорусији преко 20, у Молдавији 20, у Карелофинској Републици 6. Ученици су узели активног учешћа у поправљању зграда и спремању помоћних школских потреба. Код многих техникума прорадила су и огледна имања (баште, поља, станице итд.). Главна управа техникума при Комитету виших школа Совјета народних комесара послала је за потребе техникума 1.000.000 уџбеника.

★ **Смотра фронтовских уметничких бригада.** — У централном дому Црвене армије у Москви започела је 3 фебруара смотра фронтовских уметничких бригада, које су радиле од првих дана рата у јединицама Црвене армије и ратне морнарице. У смотри узимају учешћа око 200 лауреата свесавезног концертног друштва, који су досад приредили близу 125.000 концерата на фронту. Занатан део чланова ових бригада награђен је војним орденима и медаљама. У бригадама има много учесника одбране Стаљинграда, Лењинграда и Кавказа. У смотри је заступљена и омладина која је дошла на фронтовску бину из аматерских уметничких кружока, из позоришта и из позоришних школа (ТАСС)

★ **Стаљинови стипендисти.** — Претседништво Академије наука СССР и Комитет за више школе при Совнаркому СССР доделили су групи научних радника стипендије друга Стаљина. Сада има 138 таквих стипендиста, који се припремају за одбрану теза на докторском степену или степену кандидата наука. Прихваћене су теме теза и одређени рокови за полагање испита. Стаљинови стипендисти раде под непосредним руководством најчувенијих научника државе, академика, чланова Академије наука, професора и доцената виших школа. (ТАСС)

★ **Рад на обнови у СССР.** — Пре рата СССР је имао једно од водећих места у совјетској производњи електричне енергије. Сада се брзо ради на поновној изградњи на ослобођеним совјетским територијама. Немачка окупација нанела је велике штете совјетским електричним централама. Велика централа на Дњепру дигнута је у ваздух, као и централе у Стаљинграду, Брјанску, Одеси, Николајеву и Севастопољу, Минску и другим градовима. Многи електрични генератори однети су од стране окупатора. На изградњи електричних централа ради се истовремено са подизањем целокупног привредног живота у овим местима. Борбе су се још водиле у области Зујевка, у којој се налази електрична централа, када су радни батаљони електричара отпочели да оправљају нанете штете. Црвена армија је много помагала радницима у оваквим пословима. Она је чистила мине и помагала што је више могла. (ТАСС)

★ **Гуцуљски мајстори.** — Коломија је центар гуцуљског реона Станиславске области. Одавно су становници ових места на гласу због своје мајсторске израде уметничке керамике, резбарија и најфинијег веза. После ослобођења гуцуљске покрајине становници се враћају у свој вољени град, и њихов уметнички занат се успоставља. Уметници-Гуцуљи већину својих радова посвећују Црвеној армији и знаменитом карпатском походу партизанских одреда генерала Ковпака, коме је двапут додељено звање хероја Совјетског Савеза. (ТАСС)

САВЕЗНИЦИ О НАМА

Кћи Србије

У руском војничком листу „Фронтоваја Илустрација“ написао је старши литенант С. Тељканов чланак о храброј кћери нашег народа, Мили Матејић, коју су Немци за време окупације обесили у Панчеву. Преносимо чланак:

Крај каменог зида покривног лозом седела су два црвеноармејца — Василиј Горбуров и Михаил Панкратов. Нагнувши главе слушали су причу старца — Србина Ђорђа Срданова.

— Хоћу да вам причам о бесмртном подвигу српске девојке Миле Матејић, ћерке познатог официра из Вршца, — почео је Ђорђе Срданов.

Била је лепа као пољски цвет, брза као птица и умела је попут птице да лети небом. Била је једна од најбољих једриличарки у Банату. А душа њезина била је чиста као извор у Фрушкој Гори. Истину и слободу волела је више од живота. Оних тешких дана, кад су Немци купали Југославију у крви, Мила Матејић долазила је у наше куће.

— Постоји једна велика сила. Русија. Она ће победити. — Говорила је Мила. — Постоји Стаљин — он види патње Срба. Он ће нас спасти.

Она је нама доносила летке у којима је писала истина о Немцима. Милине жарке речи палиле су срце, разбуђивале храброст, звале у борбу.

Ето какве је била — Мила наша. Њу је народ познавао и волио. Њу је непријатељ страшно мрзио. И једном приликом ухватили су Милу и њезине пријатеље — исто такве неустрашиве и поштене, и бацили их у тамницу. Дуго су их и страшно мучили. Особито су џелати мучили Милу, најмлађу од свију, — било јој је тек 22 године.

Премлаћена од крвника, једва жива, она је наглашавала друговима: „Ништа. Они губе време“.

И дошао је страшни дан. У центру Панчева, на пијаци Немци су поставили 35 вешала. Напоредо са корпама са поврћем стајала су вешала и чинило се да се у корпама не црвени патлиџан и добра банатска паприка већ људска крв.

Под вешала пијани есесовци довели су Милу и њене другове. Спокојни су били ови горди и смели људи. Нико од њих није побледео није измакао главу кад су им џелати намицали омчу на главу.

Кад је омча дотакла Милин врат, она је задрхтала, забацила назад своју светлу талласасту косу и викнула громко да се чуло по целом тргу:

— Живио Стаљин! Живела Југославија!

И умре — лицем ка граду, народу, сунцу.

Ето, већ су прошле две године од тога дана. Али успомена о Милу Матејић живи у срцима хиљада људи. Партизани проносе глас о њој по целој земљи, он звучи у горама Далмације и Херцеговине као страшан позив на освету.

Срески одбор АФЖ-а из Титела за наше борце

Нови Сад, 14 фебруара — Срески одбор АФЖ-а из Титела скупио је и доставио нашим војницима следеће ствари: 150 пари вунених чарапа, 14 ком пуловера, 41 пар вунених рукавица, 21 комад шалова, 146ком. мушког и женског рубља, 21 пешкир итд.

Другови који су ове ствари примили одмах су их послали даље на фронт, где су их издали борцима. У њихово име они другарицама из Титела изражавају захвалност.

АФЖ ИЗ СРПСКЕ НЕУЗИНЕ ПОМАЖЕ БОРЦИМА

Петровград, 12 фебруара. — Организација АФЖ-а из Српске Неузине послала је у Петровград за наше борце: 30 комада пуловера, 50 пари вунених чарапа, четири пара вунених рукавица и 10 комада вунених шалова. Другарице су намениле један део ових ствари првенствено сиромашним друговима борцима из свога места, а остатак другима.

Команда војне јединице којој су ове ствари предате умолила нас је да изнесемо овај лепи гест другарица из Српске Неузине. Оне су схватиле речи друга Тита и притекле у помоћ онде где је то заиста требало.

ПРИЛОГ ЗА РАЊЕНИКЕ. — Удова Беловук Драгиња из Доњег Ковиља приложила је преко наше редакције 100 пенга за рањенике Народно-ослободилачке војске

Прва сиска конференција жена Бачкотополског среза пример братства и јединства

Бачка Топола, 14 фебруара. — 11 фебруара је био свечани дан на улицама Бачке Тополе. Из целога среза пристизале су жене на колима са заставама и транспарентима. Преко 400 делегаткиња напуниле су биоскопску салу која се сва шаренила од застава и натписа на транспарентима. Био је то заиста свечани дан за наше жене, јер су први пут у своме животу дочекале дан да слободно кажу оно што мисле и осећају.

Конференцију је отворила другарица Спасенка Курбановић. У своме говору је нагласила да можемо захвалити јуначкој Народно-ослободилачкој војсци и братској Црвеној армији што можемо живети у слободи.

Након свечаног дела конференције, на коме су говорили претставници ЈНОФ-а, војске, омладине и комесар болнице, прешло се на радни део конференције. Реферат о раду жена у Бачкотополском срезу дала је другарица Вида Павловић, домаћица из Томиславаца.

Она је нагласила да су се жене после ослобођења дале на посао. У срезу је одржано 115 ширих конференција на којима је учествовало око 2000 жена. Свуда су се оснивале читалачке групе, којих до сада има 50. Оне обухватају по 10—12 жена. На демонстрацијама против краља учествовале су и наше мајке, поред синова и мужева.

Нарочито велику активност су показале жене колонија, које су све обухваћене у АФЖ. Те жене по својој пожртвованости не изостају нимало иза јуначких жена Срема. Пуне корпе поћуде носиле су оне у болнице у Суботину, Бачку Тополу, па чак и у Београд.

„Ишли смо у Београд да носимо поћуде пролетерима, јер је то наша најбоља војска“ — рекла је другарица са Зобнатице, Стана Гвозденовић.

Велико признање заслужују другарице Мађарице из овог среза. Мајка Михајловић из М. Иђоша дала је четири сина у Петефи бригаду. Преко 1.200 мужева, браће и синова послале су мађарске мајке у мађарску бригаду „Петефи“. Оне су у Фекетићу основале обаниште за децу, породилиште, итд. У Моравици су мађарице мајке примиле 260 деце из Хрватске. Примиле су их исто тако као и њихове другарице Српкиње у Пачиру. Српкиње и Мађарице у Бачкој Тополи заједнички су уредиле болницу за око 200 рањеника и заједно раде и помажу нашим рањеним борцима да што пре оздраве.

До сада су жене овога среза сакупиле: 70 мц. пшенице, 15 мц. брашна, 27 мц. кромпира, масти, лука, сланине и шунке, 820 комада разне постељине за болницу, 137 кревета, 23 завоја, 38 комада одела, 20 пари ципела, 2493 комада јаја, 7226 тањира, 827 флаша компота и пекмеза, 6.503 пенга и 788.619 динара. Болницама је послато 1.490 пакета и 405 комада живине.

У срезу жене су дале око 4.000 радних дана, и то највише у пољима.

Конференцији је присуствовао већи број Мађарица. Јединство наших жена било је готово дирљиво. Српкиње су клицале Мађарицама а Мађарице својим другарицама Српкињама, Хрватицама и Словакињама. Када је другарица Рекецки Јулијана из Чантавира говорила о патњама жена Мађарица под Хортијевим режимом, плакале су све жене. А другарица Масликоса Перка, говорећи о логорима у Шарвару рекла је: „Ми нећемо стати, ми ћемо се светити нашим крвницима, Хортијевим бандитима. Ми не кривимо све Мађаре, јер они нису сви ни учествовали у прогонима против нас. Ми им пружамо братски руку да се заједнички боримо против наших непријатеља.“

„Наша је Лика попаљена и сравњена“ — рекла је другарица Перка. „Сравнићемо и Берлин“ — одговориле су другарице.

Дивно је било слушати наше сељанке како смело иступају и говоре.

Дивно је било слушати са колико одушевљења говоре оне о своме раду и помоћи, колико обећавају, колико воле свога маршала Тита.

„Против фашизма борићемо се сви: од колевке па до старе мајке“ — рекла је Дракулић Марија.

„Ја сам, драге другарице и сестре, дала у Титову војску три сина. Незнам дали су живи или нису. А иако се не врате бићу поносна, јер знам да се боре за слободу. И ви мајке шаљите своје синове“ — говори мајка Сока Репајић.

„Лаћемо нове борце за Петефи бригаду“ — рекла је Киш Лидија из Бачке Тополе.

На конференцији је дошло до одлучних протеста против краља Петра и одушевљених манифестација маршалу Титу.

Са конференције су послати поздравни телеграми маршалу Титу, Покрајинском одбору ЈНОФ-а и Покрајинском одбору АФЖ-а.

На крају је изабран Срески одбор у који су ушле: за претседницу Вида Павловић, домаћица из Павловаца, за потпретседницу Рекецки Јулијана из Чантавира, за секретара Дамјановић Ирена из Жедника, за благајницу Чермак Етел из Бајше.

После конференције жене су манифестовале кроз Тополу кличући: „Живео Тито!“ „На суд краља!“ „Нећемо краља — хоћемо Тита!“ итд.

Прилози АФЖ-а из Српске Црње рањеницима и војсци

Петровград, 14 фебруара. — Чланице АФЖ-а из Српске Црње раде и дању и ноћу у пространом дому: шију, перу и штрикају. Поред тога оне читају и дискутују о ономе што су прочитале. Трудећи се да што више ураде и допринесу, прикупиле су између себе платно, вуну, новац, живину, јаја и друго, и све су то спремиле и предале да се пошаље на фронт. За рањенике београдске болнице предато је: 300 комада кокошака, осам ћурака, све очишћено и уређено, 700 комада јаја, три прасета уређена, 12 кг масти, 10 кг теста за супу, 35 кг колача, 10 кг сланине и меса, 50 кг брашна и 20 кг гриса. То су четири другарице, добивши камион, однеле у Београд

За рањенике петровградске болнице сакупљено је: 20 комада гусака, 20 комада пловки, 27 комада кокоши, 200 јаја, 10 кг компота, 50 кг теста за супу и 10 кг колача.

За црвеноармејце и наше војнике који се налазе у самој Црњи поклоњено је 40 комада кокоши, 400 комада јаја, 10 кг колача, 6 кг теста за супу и једно прасе од 40 кг.

За НОВ изграђено је и предато 110 пари чарапа, 15 пари рукавица, 40 кошуља и 40 гаћа.

Све за фронт!

Другови обућари у једној војној радионици ударнички израђују обућу за борце на бојишту. Сви ови другови свесни су потреба бораца на фронту и зато не жале труда и напора.

Жене у Србобрану раде и политички се васпитавају

Србобран, 14 фебруара. — Крајем прошлог месеца навршило се три месеца откако је у Србобрану основан одбор Антифашистичког фронта жена и откако је отпочео рад на њиховом окупљању. Испочетка је било много тешкоћа. Овде АФЖ није изникао из борбе као у другим нашим крајевима где су жене од самог почетка народно-ослободилачке борбе учествовале у њој активно. Тек после ослобођења почињу жене да се окупљају и организују. Првих дана било је свега 42 чланице. Али се вредно радило. И данас после три месеца, попео се број организованих жена на 333. И још увек прилазе жене својој организацији да преко ње испуне своје дужности према нашој херојској борби, да помогну војсци и да се упознају са проблемима коначног ослобођења и изградње наше земље.

Први већи задатак који је поверен женама био је оснивање болнице са 125 кревета. Пошто је ово извршено, АФЖ је организовао и сабирне акције како за болницу тако и за НОВ. Ту је сакупљено:

12.788пенга, 29.960 динара, 33 јастука, 28 кревета, 186 пешкира, 36 јастучића, 17 кошуља, 40 навлака за јастуке, 57 чаршава итд.

Два пута је борцима послато на фронт топле одеће. Први пут, за божић, послао је АФЖ: 370 пари крзнених рукавица, 102 пршњака, 38 пари чарапа, 12 пуловера, затим колача и ораха. Други пут, крајем јануара, послато је: 40 пари крзнених рукавица, 9 пршњака, 21 пар чарапа, 1 пуловер.

Осим тога, почетком овога месеца, посетиле су чланице новосадску војну болницу и том приликом предале рањеним борцима 306 пакета са јестивом и колачима.

Данас србобранска организација АФЖ-а има свој дом, у којем се жене састају да шију, плету и читају. Док остале раде, једна од другарица чита новине, наглас. После сваког чланка настаје дискусија. Тако се жене обавештавају о великим догађајима у којима сви учествујемо, а истовремено се уче да их правилно разумеју. Овај рад продубљују оне на тај начин што два пута недељно имају политички час. Затим, оне издају, два пута месечно, зидне новине.

Кроз то, читање, дискусију, политички час, зидне новине, као и преко конференција жене се политички васпитавају и уче се да, вршећи своје дужности према народу и фронту, користе своја грађанска права.

Ми морамо много да радимо и да учимо — кажу оне — како бисмо надокнадиле све оно што до данас нисмо имале и знале.

НОВИ ПРИЛОЗИ ЗА ПАСИВНЕ КРАЈЕВЕ У СУБОТИЦИ

Суботица, 14 фебруара. — Акција ЈНОФ-а за прикупљање прилога за пасивне опустошене крајеве и војску добија све веће размере. И последњих дана прикупљено је много хране и готовог новца. Само преко претседника Акционог одбора Јакше Дамјанова прикупљено је следеће: жена Стевана Биркаша дала је 50 мц. кукуруза, жена др. Стишана Војнића један вагон пшенице, Александар Инштиторис, посластичар, 10.000 динара, добровољни даваоци крви фабрике „Бачка“ 5.000 динара, Јосип Синеш 9.000 динара и 50 пенга, радници фабрике Хан 495 пенга, итд.

ПРИЛОГ ЧЛАНОВА ОДБОРА 9 РЕОНА У СУБОТИЦИ

Чланови Народно-ослободилачког одбора 9 реона у Суботици сакупили су између себе суму од 36.700 динара за пострадале крајеве.

ПРИЛОГ БЕРБЕРСКО-ФРИЗЕРСКЕ СЕКЦИЈЕ. — Чланови берберско-фризерске секције у Новом Саду приложили су преко наше редакције 540 пенга и 10.800 динара за пострадале крајеве.

Сећање на Јована Ердељановића

Навршила се годишњица смрти др. Јована Ердељановића, професора етнологије на Београдском универзитету. Поред опсежног броја расправа и чланака о етничкој прошлости Црне Горе, Македоније, Шумадије, Ј. Ердељановић је објавио о Војводини већи број радова. Поводом годишњице његове смрти друг Васа Стојић је написао следеће:

У овој ослободилачкој борби у којој већина учествује а неки само посматрају, при овим комуникацијама и при насилничким границама, какве нам је 1941 године донео фашизам, нисмо ни дознавали када би се угасила која звезда на небу нашег духовног живота. Тако сам тек неки дан дознао за смрт великог будиоца бачких Буњеваца, Мије Мандића, а данас читам о годишњици смрти Др-а Јована Ердељановића, једног од најмилијих ми пријатеља, и журим да млађима рекнем, како сам га познао, и шта сам у њему нашао.

Познао са га пре тридесет и пет година. Провео сам тада у Београду месец дана, па сам у почетку тражио стан, и обилазио по Београду дворишта пуна зграда, у којима је нуђена „соба за самца". У једном таквом дворишту, дугачка зграда састојала се из низа врата, одвојених само по једним прозором. Кухиња и соба, и то је све. На једном од тих врата видим визиткарту: Др. Јован Ердељановић, не сећам се да ли доцент или професор Универзитета. Изненадих се: зар тако станују радници на нашој науци? Био сам га већ слушао на Универзитету, па ми његова скромност сугериса мисао: има две врсте људи; једни се труде само да што више пруже и дарују друштву у којем живе, народу, и не питају, како ће им друштво вратити дуг, а други раде само око тога да своје услуге што боље наплате; једни су срећни када што више дају, а други када што више добијају.

Ту сам мисао носио кроз цео свој живот, и по њој пенио људе, а увек ми као пример светлио Јован Ердељановић. Касније смо се дописивали, па и заједнички радили на проучавању прошлости Војводине, и само страшни овај рат је прекинуо везу међу нама. Сад читам да је и скромни мој пријатељ познао Бањицу, и сећам се како је несаломив био, и храбар, кад је требало бранити храм науке, универзитет, од насртљивих спекуланата. И желим да нови нараштаји не заборave лепи пример грађанске врлине који нам је дао др. Јован Ердељановић.

Васа Стојић

Културна приредба у Дивошу

Дивош, 14 фебруара. — Месни културно-просветни одбор дао је овде успелу приредбу у сарадњи са омладином и пионирима. Од ослобођења сваки месец доносимо по једну приредбу са занимљивим програмом. Омладина овог старог партизанског села наставља рад на полизању и просвећивању народа кроз аналфабетске течајеве, пионирске течајеве, читалачке групе, конференције и културне приредбе.

На садашњој приредби давана је „Мува" од Б. Нушића, затим су извођене хорске рецитације и песме. Поред многих гостију били су присутни и гости из Сремске Митровице који су раније, у најтежим моментима окупације и партизанског ратовања, често били у овом селу. Дивошани су били одушевљени доласком гостију, а гости лепим пријемом. Друг Ђорђе Вуњак-Вук, заменик команданта Војне области за Срем, подвукао је у свом говору значајан рад старих партизанских села и одао признање омладини села Дивоша за њено држање како за време окупације тако и сад у слободи, пожеливши да се и остала места нашег дичног и борбеног Срема угледају на њега.

ОТВОРЕНА ЈЕ ТЕХНИЧКА ШКОЛА У ВРШЦУ

Вршац, 14 фебруара. — Почели су припремни течајеви за први разред Техничке школе. Техничка школа трајаће за ову генерацију две године због хитне потребе за спремним техничарима, помоћницима инжењера, стручним пословођама, техничким цртачима итд.

Отварање Техничке школе у Вршцу од изванредне је важности за образовање кадра спремних стручних техничара, које очекују важни задаци подизања опустошених крајева и наше домаће индустрије.

Стварање народних библиотека

Стварање општинских, сеоских и градских библиотека и читаоница спада међу најпрече и најхитније проблеме у вези са народним просвећивањем. Јер ако се оне не створе, ако се најширим народним слојевима не омогући да лако дођу до добре, занимљиве и поучне књиге, сав рад на народном просвећивању у Војводини неће имати свога правог ослонца и подршке. Том послу стварања библиотека треба приступити одмах, сада, иако смо још у пуном ратном напору. То зато што многи наши људи нису правилно обавештени и оријентисани у многим питањима, нарочито што се тиче народно-ослободилачке борбе, тако да је нужно потребно да им се да у руке књига, брошура, напис у којима ће наћи и обавештење и оријентацију. Потом, ми смо у бившој Југославији тако оскудевали у јавним библиотекама, а за време окупације уопште се није могло доћи до добре и напредне књиге из неке јавне установе, јер су такве књиге биле или уништене или склоњене. Због тога је наш грађанин, радник и сељак напросто жељан да дође до лепе и добре књиге, те му због тога треба дати могућност да он до ње доиста дође. Питање је само како.

Једини правилан пут јесте стварање општих народних библиотека, у којима ће сваки наш грађанин наћи стручно и плански одабране књиге из свих подручја науке, уметности, лепе књижевности (белетристике). Као основа за такве библиотеке могле би послужити раније општинске библиотеке и читаонице, пошто се проберу њихове књиге (уколико су сачуване) и одвоји из њих фашистичка и профашистичка литература. Оне ће се потом проширивати на више начина. Један од тих начина је опште скупљање књига из напуштених фашистичких станова, кућа и библиотека, које се сада обавља на читавој територији ослобођене Војводине. Повереништво за просвету Националног комитета донело је једну одлуку о сабирању таквих књига и уметничких предмета на подручју целе Југославије; Главни народно-ослободилачки одбор за Војводину донео је тада одлуку да се образује једна комисија стручњака професора, која ће руководити тим послом сабирања књига, слика и предмета уметничке вредности. У сваком већем граду Војводине Комисија организује сабиралишта за књиге и слике, тражи погодне зграде за смештај њихов и сл. За већину градова је то већ урађено, нарочито у градовима Баната (Петровграду, Кикинди, Вршцу и Панчеву), где је тим послом руководио Милош Кекез и спасао велики број књига и предмета уметничке вредности. Пошто се обави тај сабирни посао, приступиће се тек сређивању књига по њиховој садржини и вредности. Само тај сабирни посао није лак. У већину напуштених фашистичких станова уселили су се наши људи; заједно с намештајем остале су и књиге и слике. Комисија апелује на сво свесно и родољубиво грађанство да те књиге и слике преда њезиним повереницима, библиотекарима или културно-просветним одборима, који ће их онда стручно прегледати и оценити њихову вредност Треба настојати да се што више бивших фашистичких књига спасе од уништења. Комисија зна да међу немачким књигама добар део заузима хитлеровска литература, често у много примерака; али њезини су стручњаци једини позвани да пресуде да ли ће такве књиге да се у неколико примерака сачувају (као историски документат!), или ће се доставити фабрици за прераду хартије. У сваком случају, нико нема права да уништава народну имовину, јер су те књиге народна имовина, као што је то било у први мах после ослобођења кад су многе књиге спаљиване због ложења или потпаљивања пећи. Примера ради, најновија луксузна издања Мајерова или Брокхаузова лексикона постала су тако жртва пламена!

Не мислим да ће те, немачке, књиге бити основа наших градских библиотека; нашем градском становништву треба ставити на расположење што више добрих књига на српском и хрватском, а евентуално и на другим словенским језицима. Немачким књигама моћи ће се ипак служити низ људи од науке, људи од пера. Потом, различити дупликати тих књига могу нам послужити за корисну размену с другим библиотекама или с образованим појединцима, љубитељима књига: за један комплет немачких класика ми можемо, рецимо, добити комплет српских писаца, или комплет СК Задруге и сл. Такве ће онда књиге послужити корисно-онима који воле лепу књижевност или научне књиге. Потом, уверен сам, има појединаца који би радо поклонили своје приватне библиотеке установама које би се трудиле око тога да задовоље потребе читалаца; треба апеловати на њихову родољубиву свест да они то заиста и учине. На тај начин, ето, створила бе се основа за једну народну библиотеку, било на селу или у граду. Треба само прегнути на посао: скупити књиге, уредити књижницу, организовати издавање књига. У томе би главну улогу требало да узму наши омладинци и пионири, а затим и жене и сви други грађани; ради се о једном доста народном послу, који се обавља за читава поколења.

Нови Сад као културни центар војвођанских Срба и осталих Словена има једну велику библиотеку: то је библиотека Матице Српске. Она је данас, пошто је разорена и спаљена Народна библиотека у Београду, једина библиотека у којој се може радити историја српске књижевности XVIII и XIX века; она има мноштво ретких књига, старих издања, часописа, новина, итд. Због тога је та библиотека предодређена тиме за научни и књижевни рад; она није библиотека која би могла задовољавати потребе најширих слојева народних. Она је, усто, по својим правилима ограничена на чланове Матичине, који посуђује књиге или даје на читање у својим, узгред буди речено скученим просторијама. Због тога треба помишљати на стварање једне велике градске библиотеке. Замишљам велику, лепу зграду, у којој се налазе неколике читаонице, коа што то има, примера ради, сјајна Градска библиотека у Прагу, изграђена заузимањем дра Карела Баксе, градског начелника прашког; или да будем скромнији, као што је имала Народна књижница и читаоница у Шапцу, коју је основао и водио врли борац, пок. Жика Поповић. Осим тих читаоница новина, стручних часописа и повремених публикација сваке врсте, потом читаонице приручних књига, уџбеника, лексикона итд. У таквој библиотеци била би и велика посудбена библиотека, која би садржавала дела из југословенских и других словенских и западних књижевности. Таква библиотека, кад једном разграна свој посао и рад, могла би имати своје филијале у удаљеним рејонима града, као што је то случај у Прагу. Да ли је то само песма далеке будућности? Или је то највећа и најхитнија народна потреба? Ја мислим да је то наша највећа потреба: Матица Српска као репрезентативан музеј и научна библиотека; Градска библиотека као библиотека широких народних слојева, као библиотека народна. Организовању те библиотеке треба приступити одмах, јер нам је она хитно потребна. А што вреди за Нови Сад, вреди и за остале наше градове, варошице и села; свуда учините све да добра књига постане насушна потреба наших људи, жена, омладинаца онако насушна као што су хлеб и со. Само тако ми можемо да станемо у ред великих и напредних народа, да учинимо онакав напредак као што су га Руси учинили од Октобарске револуције па до данас.

Др. Крешимир Георгијевић

Антифашистичка изложба у Сомбору изазива велико интересовање

Сомбор, 14 фебруара. — У Сомбору је већ неколико дана отворена антифашистичка изложба која је како у граду тако и у околини изазвала живо интересовање. Уређена пажљиво, лепо декорисана, она оставља снажан утисак на посетиоце.

Улазећи у пространу дворану у којој је смештена, има се пред собом чеони зид подељен једном врстом простране нише на два дела. У самом удубљењу на тешкој чоханој завеси налази се слика маршала Тита, чија се биста налази испред тога, између два стуба који су украшени нашом, совјетском и савезничким заставама. На левом делу чоеног зида изложени су снимци из ослобођења Сомбора, „Сомбор у слављу", а на десном снимци „Из наше борбе". На левом и на десном зиду изложени су документарни снимци фашистичких злочина. Између сразмерно малих снимака истичу се велике слике, радови сомборских уметника Коњовића, Јакопчића и Јеновца. То су композиције које приказују стрељање у касарни, мучење па истрази и на присилном раду на фронту, и сл.

Публика са пажњом и дубоким огорчењем посматра документе окупаторске крволочности. Још једном проживљује она оне дане убијања и клања и зариче се да ће још одлучније приионути да помогне херојску борбу наших народа. Организатори изложбе устројили су једну књигу у коју посетиоци, напуштајући изложбу, уносе своје утиске

Поред сликара који су споменути и који ће, исто тако, ускоро израдити мапу европског ратишта, биста маршала Тита израдио је самоук Грујо Волић, док је слику друга Тита израдио наш познати уметник Милан Коњовић.

ОТВАРАЊЕ НАРОДНОГ УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ

За време непријатељске окупације сав културни живот у Бачкој био је замро. Сада након ослобођења и потпуног сређења прилика, он се све више обнавља. Агитпроп Јединственог народно-ослободилачког фронта покреће народни универзитет, на којем ће током фебруара и марта бити одржан циклус предавања о нашим културним просветним и привредним проблемима и на коме ће се слушаоци упознати са нашом народно-ослободилачком борбом.

Предавања ће се одржати у малој дворани Народног дома. Уводно предавање биће у суботу 17 о. м. у 18 часова. Након уводне речи, коју ће дати наш уважени књижевник и јавни радник Васа Стојић, одржаће професор Др. Милан Петровић, члан месног НОО предавање о Јединственом народно-ослободилачком фронту.

ОДЛАЗАК ОМЛАДИНАЦА НА ПОЉОПРИВРЕДНЕ РАДОВЕ У СРЕМ

Кикинда, 14 фебруара. — Данас је у свечаној дворани месног ЈНОФ-а одржана конференција АФЖ-а на којој се решавало о одашиљању наше омладине на пољопривредне радове у Срем.

Реч је узела другарица Бранка Јовановић, која је у свом говору указала на потребе одашиљања наше омладине у ратом опустошене делове Срема.

Срем је, рекла је другарица, одстране фашистичких банди потпуно опустошен, а пошто је потребно да се сваки комадић земље обради, у овом случају обере кукуруз, то је препоручљиво да се наша омладина у што већем броју одазива овом задатку. Затим је другарица говорила о користи коју би наша омладина стекла радом у Срему, упознавањем прилика и борбе.

На послетку је другарица упозорила присутне мајке да ће њихова деца имати једино користи од овога рада и да се не треба држати по страни, већ сложно и пуном вером кренути и потпомоћи овај конструктиван рад.

Седница је завршена са бурним клицањем маршалу Титу и поклицима „Сви у Срем!"

КОНФЕРЕНЦИЈА РАДНИЧКОГА ЈНОФ-а

Велика Кикинда, 14 фебруара. — Синоћ је у просторијама радничког ЈНОФ-а одржана конференција радничких повереника за град Велику Кикинду. На конференцији је претресано питање политичких часова другова радника, који су запослени у војним радионицама. Сам дом радничког ЈНОФ-а располаже шаховском секцијом, дилетантском секцијом, а ускоро ће бити снабдевен једном библиотеком.

ВИНОГРАДАРСКИ ТЕЧАЈ У ВРШЦУ

Вршац, 14 фебруара. — У циљу стручног обрађивања напуштених фашистичких винограда у Вршцу и околини, Виноградарски одбор при Команди места у сарадњи са Пољопривредном школом у Вршцу, отворио је 1 фебруара зимски виноградарски течај на којем ће се оспособити већи број стручних радника. По завршеном течају и положеном практичном испиту слушаоци ће добити стручно образовање и спрему за виноградарске радове.

„Иљушини" у области Кенигзберга

Москва, 11 фебруара. — Ратни дописник ТАСС-а гардиски капетан В. Котељников шаље са Трећег белоруског фронта следећи извештај:

Совјетске трупе које су узеле непријатеља у маказе у области Кенигсберга стежу га све више и више Озбиљну помоћ пружала је нашим копненим снагама наша авијација. На сектору Н-ске стрељачке формације наши су војници наишли на нарочито јак отпор. Непријатељ је овде концентрисао велике снаге артилерије и пешадије. У помоћ совјетској пешадији била је позвана наша авијација. Не обзирући се на рђаво време, четворке и шесторке „Иљушина" стално су се налазиле изнад бојишта. Бомбама и муњевитим јуришем оне су нанеле велики губитак непријатељу.

Пример ратне вештине и одважности показала је у овим борбама група гардиског мајора Ђатлова. Његова екипа ућуткала је ватру пет непријатељских пољских батерија и запалила складиште муниције. Као последица тога, стрељачка формација, коју је помагао Ђатлов, прешла је у напад, продрла напред и заузела насеље.

„Стормовики" су извршили више надлетања изнад великог насеља. Најпре су се појавиле овде шесторке „Иљушина" јунака Совјетског Савеза гардиског мајора Веда и гардиског капетана Недбајла. Дванаест „Стормовика" извршили су шест напада на упоришта код овог насеља. Гардисти су делимично ућуткали три артилеријске батерије, запалили и разбили неколико камиона и кола, побивши при томе много немачких војника. Под окриљем авијације гардиска стрељачка јединица кренула је у напад и освојила насеље.

Херој Совјетског Савеза гардиски мајор Жабински добио је наређење да прати са групом „Иљушин-2" наше тенкове у покрету и пешадију. Неколико пута дневно „Иљушини" су надлетали предњу одбрамбену линију противника. Нарочито жестоко надлетање било је изнад једног великог непријатељског упоришта. Кад је Жабински довео овамо своју шесторку, немачка противавионска артилерија отворила је јаку ватру. Пилоти су направили круг, почели пикирати на противавионску артилерију. Већина противавионских топова је ућуткана. После тога биле су бачене бомбе на тенкове и артилерију непријатеља. Топовском и митраљеском ватром совјетски пилоти су напали непријатељске ровове. „Иљушини" су извршили пет надлетака и нанели противнику велике губитке.

(ТАСС)

Рад најпознатијег совјетског географа

Најбољи совјетски професор географије Александар Соловљев, примио је од совјетске владе орден Лењина. Он је прешао 25000 километара пешице, на коњу или морем, обилазећи СССР, Европу и Азију. Сва места и све ствари о којима овај 65-годишњи професор с искуством стеченим на основу 45-годишњег рада предаје ученицима он је видео својим очима. У току предавања о географији он показује слике помоћу пројекционог апарата и за то има на расположењу 5000 својих снимака.

Александар Соловјев је писац 30 књига из области географије. Упознајући ђаке са светом он се не ограничава на часове у учионици. Он је основао и друштво младих московских географа. За време летњег распуста чланови овог друштва, предвођени својим професором обилазе Урал, Алтај, долину Волге и друге делове земље. Прошлога лета млади географи су открили речне наносе злата и наслаге мермера у Алтајским планинама. Открића ових младих истраживача донела су практичну корист. Идућег лета Соловјев ће са својим младим географима посетити једно од највећих језера на свету, Исик-Кул, у централној Азији. (ТАСС)

СВЕРУСКА КОНФЕРЕНЦИЈА УМЕТНИКА

У првој сверуској конференцији, коју сазива Комитет за уметничка питања при Совјету народних комесара РСФСР узеће учешћа писци, глумци, композитори, сликари и уметнички радници. Конференција ће расправљати о задацима уметности за време великог Отаџбинског рата. У Москву долазе делегати из ослобођених рејона. Учесници конференције гледаће најбоље приредбе московских позоришта.

Иља Еренбург

Тога бити неће!

Зачуђен и задивљен наступом Црвене армије, свет се пита: у шта се уздају хитлеровци? У утврђења? У Одру? У „Фолксштурм"? Не! У глупост!

Стара бајка прича о неком бургундском разбојнику који се прославио својим злочинима. Када су га ухватили, он је успео да омађија судије и био је осуђен на „покајање и молитве". Разјарени злочинац није престао са својим неделима и сваке је године палио дебелу свећу „за покој душе судијама из Дижона", које је на крају и заклао.

Малочас сам читао о једној доста фантастичној школи. Школу о којој говорим отворили су Американци. У школи уче ученици који су још недавно хватали француске заробљенике и мучили робиње доведене из Русије. Да будем јасан. То су „деца" у добу од 39—60 година — хитлеровски полицајци. Американци су решили да злочинце науче нешто о демократској култури па да затим оду на рад. Ето тако ми имамо посла с курсом надувених њушки високих фашистичких квалификација. Ови курсисти спадају у групу најтврдоглавијих фашиста. Када су се хитлеровци спремали да евакуишу Ахен, нису се ослонили на месне полицајце, већ су из Келна довели одабране злочинце. Ови су пали у ропство и неочекивано постали питомци полициске школе.

Лист „Либерти" јавља да 89 полицајаца с успехом изучава енглески језик, правила окупационих власти и „Војничу учтивост". Прекрасан програм! Ја већ видим Химлера како изучава „Цветиће" Св. Фрање Асишког, а доктор Лаја на часу светског понашања. Лист „Либерти" описује расположење ових ученика. Показало се да се слушатељи не осећају кривима. Они се одричу хитлероваца само зато што фашистима не иде добро. Они су наклоњени демократској Немачкој на челу са Бринингом. Тешко је бити искренији: размажени од Американаца они изјављују да су невини као овчице. Пошто фирер добија батина, они су спремни да га се и привремено одрекну, па да на чело Немачке поставе Брининга који је Хитлеру већ једном прокрчио пут. То још и није много! „Либерти" не држи у тајности да су „слушаоци", то јест 89 заробљених Хитлерових полицајаца, дали Вашингтону следећи предлог: Пошто су уз Брининга и пошто вредно уче енглеску граматику они траже

1) Да им Савезници што пре обнове порушене немачке градове;

2) Помоћ од Америке за учвршћење немачке економије.

Ови ће ученици далеко стићи. Треба додати да се ови „питомци" живо баве телесним вежбама да би боље могли мрскати лобање него пре.

Лист „Летр Франсез" приказује другу исто тако живописну слику. Американци су заузели неки мали немачки град. Војни командант потпуковник Петерсон обратио се Немцима да наставе прекинути рад. Немци су одговорили: „Пошто смо тек ослобођени, ми имамо права на одлагање".

Сцена је спремна: „Њих ослобађају". Становништво ослобађају од полицајаца, полицајце од — градоначелника, начелника — од гаулајтера, гаулајтера — од Химлера, Химлера — од Хитлера, а Хитлера — од одговорности. Нико није крив и сви желе да се одморе. Мало су подуже пљачкали, кињили и вешали, па су се уморили. Они су жељни хавајских ананаса и лекција о учтивости.

Заштитници „јадних Немаца" ређају се у разним одећама. Једни су одевени у халате, други у архидемократске тоге. Лист „Политик" који излази у Њујорку патетички кличе: „Зар нећете протестовати против тога да немачки војници раде у руским радним батаљонима. Зар нећете протестовати против јарости совјетских писаца као што су Алексеј Толстој и Иља Еренбург. Рут Фрај у енглеској штампи, наводећи нејасне мисли Достојевског, тражи поштеду за Хитлерове џелате. Француски естетичари из листа „Арш" забринути су. „Сваки је рат богат ексцесима. Било би против закона, истине и лепоте да се говори о одговорности Немачке". Леди Гиб пише да је једино чиме би било дозвољено да се казни Хитлер то да буде враћен својој молерској професији. Католици траже да се гестаповци поштеде, јер „смртнима је својствено да греше". Троцкисти се заклињу да су СС-овци прави пролетери. Демократкиња Дороти Томпсон тражи да се Немцима дозволи слободно гласање за Хитлера, а неки тврдоглави Минхенци желе да сачувају Немце за друго гласање, за нови „дранг нах остен". Цела ова компанија, ма да живописна, уједињена је у тежњи да сачува Немачку од праведне казне. Ако је злочинац из бајке свечано клицао: „Још су судије у Дижону", злочинац наших дана дубоко тронут неочекиваним браниоцима понавља: „Још има будала, али не само у Дижону".

„Ви сте нас ослободили. Ми можемо да одахнемо и да се спремамо за следећи рат". — говоре амерички Немци, они што спавају на женској коси из Мајданека. То они неће рећи Црвеној армији. Нисмо ми њима дошли да Хитлеровце ослободимо од Хитлера. Ми смо им дошли зато да себе и цео свет ослободимо од разбојничке Немачке. Нећемо ми васпитавати немачке полицајце. Тај који је мучио незаштићене неће сести у школску, већ на оптуженичку клупу. Нећемо ми размишљати о проблему обнове Либека и Келна. Имаће они од почетка да изграде Смоленск, Варшаву и Хавр.

Данас када се у име слободе и мира руска крв лије по шлеским и пруским пољима, нарочито су одвратни лицемерни заштитници џелата. Реч припада нашем народу: он је то заслужио беспримерним мукама, издржљивошћу, душевном племенитошћу и храброшћу која га је довела на немачко тло. Не оплакују мајке своје синове зато да по свету шетуцка весели молер Хитлер са својом ведрицом; зато да се полицајци из ахенске школе спремају за нови поход како би се опет лила крв и сузе. Свет нас посматра с дивљењем и надом. Приближујући се у налету Берлину ми говоримо: не, тога бити неће! Злочинце ћемо казнити, и спасити нашу децу.

(„Краснаја Звезда")

Немци су Будимпешту принели као жртву својим лудачким плановима

Москва, 14 фебруара. — У средишту пажње данашњих совјетских листова налази се нова, сјајна победа Црвене армије — заузеће Будимпеште. Листови напомињу да су Немци после опкољења Будимпеште извршили најстраховитији злочин који се може замислити. Немачки изроди газећи све писане и неписане законе вођења рата убили су на зверски начин совјетске парламентаре.

„Црвена Звезда" пише: „Помоћу подлих провокација и мучких убистава хитлеровци су хтели да продуже свој живот Али ништа неће помоћи непријатељу. Ни подле провокације, ни очајнички отпор самртника нису могли спречити слом будимпештанског гарнизона."

Будимпешта је један од најзначајнијих градова у Европи. Немци су се решили да га принесу као жртву својим лудачким плановима. Немци су свесно разрушили мађарски главни град. Кад су совјетске трупе почеле борбу за Будимпешту, немачке и Салашијеве руље су жариле и палиле у њој.

Ратни дописник „Црвене Звезде" саопштава да је после опкољавања Будимпеште у граду настала општа оргија, да су грмеле експлозије, буктали пожари. Немци и присталице Салашија убијали су у масама будимпештанско становништво.

Многобројне фотографије објављене у „Известијама", „Црвеној Звезди" и „Труду" показују како је било тешко ратницима Црвене армије да се боре у тако великом граду као што је Будимпешта. Ратни дописник „Известија" пише да Будимпешта лежи на простору од око 200 кв. километара. Цела та територија испуњена је многоспратницама, а сваку кућу Немци су претворили у огњено гњездо. Ту није било ни једног метра слободног простора, јер су Немци подигли препреке од бодљикаве жице, подигли високе камене барикаде а раскршћа претворили у минска поља.

„Заузимањем Будимпеште, пише „Црвена Звезда", завршено је једно од највећих поглавља овога рата. Победоносне совјетске заставе поносно се лепршају на зидинама још једног европског главног града."

Ратни дописници пишу да је становништво Будимпеште, које су Немци осудили на опасности и муке, дочекало Црвену армију као своју ослободитељицу. О захвалности мађарског народа совјетским трупама говори се и у чланку „Мађарска на новоме путу", објављеном у данашњем броју „Известија". Писац чланка пише да се мађарски народ ослобођен од хитлеровског јарма вратио у живот. У чланку се подвлачи велики политички значај нове победе Црвене армије, која је заузела главни град Мађарске Будимпешту.

БУГАРСКА ПРИМА СА ВЕЛИКИМ ОДУШЕВЉЕЊЕМ ЈУГОСЛОВЕНСКУ ДЕЦУ

Софија, 12 фебруара. — У град Тројан приспело је 150 југословенске деце за коју су тамошњи становници прикупили 800.000 лева и 300 кг сланине и многобројних других намирница. Југословенска деца су смештена у једном изванредно лепом дому.

Последња борба тројице другова из Меленаца

Меленци, 15 фебруара 1943 године. Сретеније, диван сунчан дан. И само село, тако напаћено од обесне фашистичке Шпилерове руље, укочено у несаломљивом отпору, тврдо као и само време борбе, некако је, изненада, живнуло од струјања сунца. Чини се, дан за одмор и тишину.

Али наједном се зачуло зујање аутомобила, кретање и узвици на немачком. Сви су се мештани, пуни злокобне слутње, одједном повукли. Брзо се по селу раширио глас да је Шпилер са агентима опет дошао, да је покупио доста Срба које је потерао испред себе некуд на крај села. Настаје очекивање пуно стрепње и неизвесности: на кога су се зликовци сада устремили?

Тада се зачуло праштање бомби, а онда пуцање са две стране. Знало се: зликовци су нашли склониште наших, а они су прихватили борбу са њима, и то сада кад у овој пустој равни, у фебруару, нема баш нигде никаква заклона. Детонација за детонацијом. Чује се пушкомитраљез.

На крају села води се борба. Води је Вујица, храбри, весели, омиљени друг који је умео да се, борећи се, извуче из сваке блокаде. Вујица, који је у борби непријатељске бомбе хватао рукама у лету и бацао их натраг на непријатеља. Води је Лојче, чији је ма[illegible] најбољи митраљезац. Другови који су међу првима отишли да поведу оружану борбу са окупатором.

Али се сада Вујица извући не може, из клопке коју му је припремио Црни Рада, продана душа, издајица народа. Нити Лојчетов митраљез не може да помогне пред надмоћном хордом.

Пуцњи су све ређи, ређи. Пауза, па онда опет један. И најзад, задњи, мукао као под земљом. Тада је био крај.

Трећи који је био с њима, друг Жарко, искаче сав крвав из бункера, са покликом другу Титу на уснама, слободи, Стаљину! Он је још жив. Вујица и Лојче су мртви. Убили су сами себе бомбом која је Жарка само ранила. А он, преживели за кратко време, пре но што је издахнуо, знао је чија имена и које речи треба и уместо њих да каже.

Смрт ових храбрих другова дубоко је коснула све што је било у селу часно и поштено. Али је била и пример који је улио још више чврстине у преостале, засветлео пред онима који су тек имали да дођу.

Њихова имена, јуначка дела и херојска смрт остаће неизбрисива успомена за Меленце.

Сваког 15 фебруара, на Сретеније, у време кад се по старинском предању срећу зима и лето, сетиће се Меленчани храбре смрте двојице њихових другова који су били међу најбољима.

КРОЗ НОВИ САД

Нови Сад, 15 фебруара 1945

БИОСКОПИ:

ОДЕОН: у 14, 16 и 18 (20 војничка) часова „Супарници", амерички певачки филм.

ПАЛАС: у 14, 16 и 18 часова „Школа хероја", француски филм.

АНТИФАШИСТИЧКА ИЗЛОЖБА отворена од 8 до 20 часова.

Дежурна апотека ДИВИЛД, Булевар Краљице Марије 7.

СТАНИЦА ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ редовно ради од 8 до 16 часова. Моле се даваоци да се јављају пре подне и да тога дана не доручкују масну храну.

★

Нове цене месу и масти

Одлуком Војне Управе за Б. Б. и Б. број 3141 од 7 фебруара о. г. одређене су нове цене за следеће продукте:

Свињско месо по килограму 8 Пенга,
говеђе месо по килограму 8 Пенга.
свињска маст по килограму 9 Пенга.

Цене се подразумевају код продаје на мало.

ОМЛАДИНЦИ И ПИОНИРИ ПОСЕЋУЈУ РАЊЕНИКЕ

Нови Сад, 14 фебруара. — Наше антифашистичке организације из унутрашњости уобичајиле су да долазе у посету рањеним борцима у варош и да им тада понесу поклоне које су за њих сакупиле. Данас је рањенике у војној болници број 2 посетила делегација УСАОВ-а и пионира из Парага. Наши млади и најмлађи другови донели су као поклон колача, јаја и другог јестива. Они су радознало и нежно разговарали са рањеницима и задовољно ће се вратити кући, јер осећају да су извршили своју дужност.

ПОЗИВ ДАВАОЦИМА КРВИ. — Позивају се другови да се јаве у Станицу за трансфузију крви Бала Давид — Приморска 37, Тителац Зорица — Толстојева бр. 5, Субић Мара — Клиса 116, Чупић Јелена — Генерала Бите 7, Ердевик Марија — Књегиње Зорке 1, Чибри Бењамин — Филипа Вишњића 15, Ружић Александра — Краљевића Марка 36, Врачаревић Небојша — Лазе Костића бр. 21.

ПОЗИВ ТРГОВЦИМА. — Позивају се сви трговци који су преко Удружења примили чарапе од „БАУЕР-а" и „ВОТЕКС-а" да у најкраћем времену на примљеним формуларима изврше обрачун преко продатих контигената у Удружењу трговаца за град и срез новосадски за време званичних часова.

ПОЗИВ. — Позивају се сви чланови Удружења Трговаца за град и срез Новосадски да у најкраћем времену поднесу своје карактеристике, да би се могла извршити регистрација предатих обртница овлаштења и дозвола.

ОПШТА ПОТРОШАЧКА ЗАДРУГА СОЈ У НОВОМ САДУ овим извештава своје чланство да ће се 19 о. м. отворити „Велики париски магазин" и колонијално деликатесна продавница у Кр. Петра I ул. бр. 9.

С обзиром да ће у задружним продавницама моћи куповати само чланови задруге на основу чланске пазарне књижице, то ће у току ове недеље издавати књижице члановима. Ради лакшег поступка умољавају се чланови да по књижице лично дођу следећим редом: 14 о. м. са почетним словима презимена А, Б, В, Г, Д, Ђ и Е 15 о. м.: З, Ж, И, Ј, К, и Л, 16 о. м. Љ, М, Н, Њ О, П, Р, и С, 17 о. м. Т, Ћ, У, Ф, Х, Ц, Ч, Џ, Ш.

Пошто ће се приликом издавања књижица узимати лични подаци о супругару и члановима његове породице, то имају сви чланови понети све пријавне листе. Ради бржег обављања овог посла умољавају се чланови да сами напишу личне податке о себи и члановима своје породице (име и година рођења), па ће се ови подаци само проконтролисати на основу пријавнице.

Радно време пословнице у току ове недеље биће од 8—17 часова.

Прилог за војску. — Друг **Иван А. Сабљак** из Новог Сада приложио је преко наше редакције 10.000 куна за Народно-ослободилачку војску.

Поклањајмо књиге рањеницима!

Апелујемо на свесно и родољубиво грађанство нашега града, да све књиге које може да одвоји, поклони Војној болници бр. 1., како би наши рањени другови и другарице имали чиме да прекрате своје тешке часове.

Духовна разонода учиниће да заборави на телесне патње, а свесност грађана да својим прилозима жеље да им помогну, биће им велика утеха. Књиге се примају сваког дана од 8 до 18 часова у Војној болници бр. 1. (Бивша Академија на Футошкој улици код Културно-просветног одбора I спрат).

ПРИКУПЉАЊЕ КЊИГА ИЗ НАПУШТЕНИХ СТАНОВА. — Комисија за прикупљање књига, слика и предмета уметничке вредности при просветном одељењу ГНОО Војводине моли све родољубиве и свесне грађане, који су у додељеним им становима затекли какве књиге, слике и сл., да то јаве било лично, било писмено или телефоном ПРОСВЕТНОМ ОДЕЉЕЊУ ГНОО У ЗГРАДИ БАНОВИНЕ, како би Комисија могла да пошаље своје чиновнике да те књиге или предмете однесу на сабиралишта књига и уметничких предмета из напуштених и фашистичких кућа. Књиге и сви такви предмети су државна имовина, па је, према томе, право да на њихово коришћење имају права сви грађани, цео народ. Моћи ће то само онда кад се из таквих сабиралишта створе библиотеке, музеји и сл., што ће служити свему грађанству.

СПОРТ

ИЗ УСАОВ-а. Позивају се ниже наведени играчи, који ће играти у недељу као репрезентација УСАОВ-а Новог Сада против Суботице, да се јаве 15 о. м. у 15 часова на игралишту „Карађорђе" ради тренинга: Руман, Милосављевић, Девић, Францисти, Гајин, Алексић, Апић, Николић, Кантарџић, Јовановић I и II, Силбашки, Шереш, Седмаков, Матеовић.

ИЗ С. К. РАДНИЧКОГ. — Позивају се сви играчи да се у четвртак јаве на игралишту „Карађорђе" после подне у 15 часова, ради тренинг-утакмице са репрезентацијом УСАОВ-а.

ИЗ С. К. ВОЈВОДИНЕ. — Позивају се сви бивши играчи Војводине да се јаве Ђури Живићу у канцеларији Прве Хрватске штедионице. Исто тако позивају се и сви они који желе да приступе С. К. Војводини.

Нове књиге

Тито: Борба за ослобођење Југославије 1941—1944, друго допуњено издање, изд. Државног издавачког завода Југославије, Београд, цена 400.— дин.

М. Вилас: Сусрет са Стаљином — Велики друг слободољубивих народа, издање „Слободне Војводине" цена 40.— данара.

Леонид Собољев: Морска душа, издање литературе на иностраним језицима, Москва, цена 30.— динара.

М. Калињин: Моћ Совјетске државе, издање литературе на иностраним језицима, Москва, цена 20.— динара.

В. Гросман: Стаљинградске птице, издање литературе на иностраним језицима, Москва, цена 40.— динара.

ЗБОР БАНКАРСКИХ НАМЕШТЕНИКА. — Позивају се сви банкарски, осигуравајући, приватни намештеници и трговачки помоћници града Новог Сада, да неизоставно присуствују јавном збору који ће се одржати 15 II 1945 у 16 часова у просторијама Трговачке омладине Лазара Дунђерског бр. 3. на којем ће се бирати Месни одбор и Финансиска контрола Савеза банкарских, осигуравајућих, приватних намештеника и трг. помоћника Југославије. (Акциони одбор)

ПОМЕНИ

У четвртак, 15 фебруара, у 10 часова пре подне приредићемо шестомесечни помен нашем сину, брату, ујаку, синовцу

КРАЈНОВИЋ МИЛОШУ

кога су крвави немачки фашисти стрељали у Петровграду 15 августа 1944 године.

Помен ће се одржати у цркви у Руском Селу, срез Српска Црња. Ожалошћени: отац Миле, мати Стака, брат Дана, брат Никола, сетра Јелена, зет Емил и остала родбина.

★

Извештавамо сроднике и пријатеље и другове и другарице да ћемо одржати шестомесечни парастос на дан 16 фебруара 1945 године свом милом и никад непрежаљеном сину, брату, ујаку и добром другу

МИЛОВАНУ ДРАШКУ,

који је пао у петровградском логору од зликовачке фашистичке руке. До гроба ожалошћена породица: отац Јован, мајеха Мара, брат Недељко и сестра Миленко, као и остала родбина и другови.

Помен

Јављамо свима сродницима, рођацима и познаницима, да ћемо нашој милој и доброј супрузи, мајки, сестри и ћерки

ДЕСАНКИ СИМОВИЋ рођ. РАДУЈКОВ

давати четрдесетодневни помен у суботу 17 о. м. у 11 сати на св. Алмашком гробљу.

Нови Сад, 14 фебруара 1945.

Ожалошћени супруг СИМОВИЋ ТРИФУН
син ИВА, сестра МИЛА и мати ЈЕЛЕНА.

Позив

ПРВА ТИТЕЛСКА ШТЕДИОНИЦА ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО овим позива деоничаре да изволе доћи на

LI

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

која ће се одржати у среду 7 марта 1945 године у 3 часа по подне у заводским просторијама.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Оверовљење присутних деоничара;
2. Поднашање билансије и извештаја Управе о стању завода у години 1944;
3. Извештај Надзорног одбора;
4. Давање опроснице Управном и Надзорном одбору;
5. Установљење хонорара Управног и Надзорног одбора;
6. Избор Управног одбора;
7. Избор Надзорног одбора;
8. Измена основних правила;
9. Избор 2 члана за оверовљење записника;
10. Евентуалије.

На Главној скупштини имају право гласа лично или по опуномоћницима они деоничари, који депонују своје деонице 8 дана пред Главну скупштину у заводу или код Трговачко-индустријалне банке д. д. у Загребу, филијала Нови Сад, (пре Српска банка д. д. у Загребу, филијала Нови Сад).

У Тителу, 1 фебруара 1945 год. УПРАВА.

Мали огласи

ОРАНИЦУ И ВИНОГРАД у хатару општине Ср. Каменица, издао бих под закуп на једну или више година. Арса Ивковић, Дунавска 14. 603

КРАВЕ МУЗАРЕ добре пасмине на продају. Упитати Крајачевић дрвара.

ИЗДАЈУ СЕ 2 стана: 1 од 3 собе са купатилом, 1 од 2 собе, са нуспросторијама Руска ул. бр. 8. 663

ЈЕДНА ЛАСКОЛА, носивости 4—5 тона и пар **полутешких нониуса** купује Фабрика теста, Нови Сад, Радничка ул. 22 661

РАДЊА ЗА МЛЕКАРСКЕ ПРОИЗВОДЕ и животне намирнице, врло добро уређена, у центру вароши, продаје се. Адресе оставити у администрацији. 645

ТРСКА за кошење, у површини од око 40 кат. јутара, на тзв. Касапској ади, поред Новог Сада, издаје на парцеле или целу површину, Српска православна црквена општина у Новом Саду. За ближе услове обратити се на канцеларију црквене општине Пашићева бр. 4.

БЕДИНЕРКУ за пола дана тражим одмах. Милованов, Нови Сад, Војвођанска 16. 678

ШУБАРА, као нова, **на продају,** улица Јована Суботића 5 (пре подне)

КУЋНЕ БРОЈЕВЕ и све фирмописачке послове ради: Лазић, Пашићева ул. 9 679

ДИМНИЧАРСКОГ ПОМОЋНИКА тражим за одмах са платом и нузгредном зарадом. Радишић Исидор, Србобран I реон. 700

ИЗДАЈЕ СЕ 50 ЈУТ. ЗЕМЉЕ за пролетне сетве на Ченеју поред интернационалног пута. Упитати Темеринска 16. 677

—«★»—

Изгубљено и оглашено неважећим

Барбара Халгато, Грчкошколска 6, 2 карте за хлеб и брашно, 2 ванредне, 2 за шећер и сапун.

Др. Стеван Фратуцан, пазарна књижица бр. 4061.

Савић Љубица, Трг Светог Јована 17, пријавница.

Береханић Марија, Толстојева 49, пријавница.

Вукотић Јованка, пријавница.

Љубица Савић, рођ. Бабић, пријавница.

Др. Силаши Ладислав, Лазе Телечког 7, пазарна књижица бр. 31.985.

Већи Јелисавета, Приморска 31, пријавница.

Карло Кататић, Дударска 48, пријавница.

Милак Петар, Кумановска 18, пазарна књижица бр. 16.727 и пријавница.

Недић Јелица, Темеринска 181, пријавница.

Марија Бал, Милетићева 25, 2 карте, за хлеб и брашно, 2 ванредне, 2 за шећер и сапун.

Уд. Терезија Варга, Морнарска 43, пријавница и карта за сапун.

Мереш Ђорђе, Карађорђева 4, куповна књижица бр. 19.854.

Александар Павловић и Јелисавета Павловић, Јелина 9, пријавница, две карте за хлеб и 2 карте за дрва.

Даринка Јакшић, Краља Петра II 97, лична карта.

Корас Марија, Арсе Теодоровића 17, пријавница.

Лађак Ева, Живорада Петровића 28, пријавница.

Магда Томић, Раковачка 37, пријавница.

Сремчевић Љубица, Кајмакчаланска 8, пријавница.

Ружић Урош, Руска 43, пријавница.

Јован Ивковић, Краља Петра II 96, избегличка легитимација, пријавница, пропусница.

Стопкова Ирина, Сремска 2, пријавница.

Палинкаш Влада, Зетска 4, пријавница.

—»★«—

ТРАЖИ СЕ

ТРАЖИ СЕ Тарањац Лазар стар 13 година, мало разрок, у зеленој војн. униформи, са браон титовком. Моли се свако ко га пронађе, да га преда најближим властима да га спроведу у Н. Сад, Војној болници бр. 1. Тарањац Даница, Војна болница бр. 1, Нови Сад.

„Слободна Војводина" излази сваког дана осим среде — Уредништво и администрација Нови Сад, Футошка улица број 50 — Телеф. Уредништва 21-37.